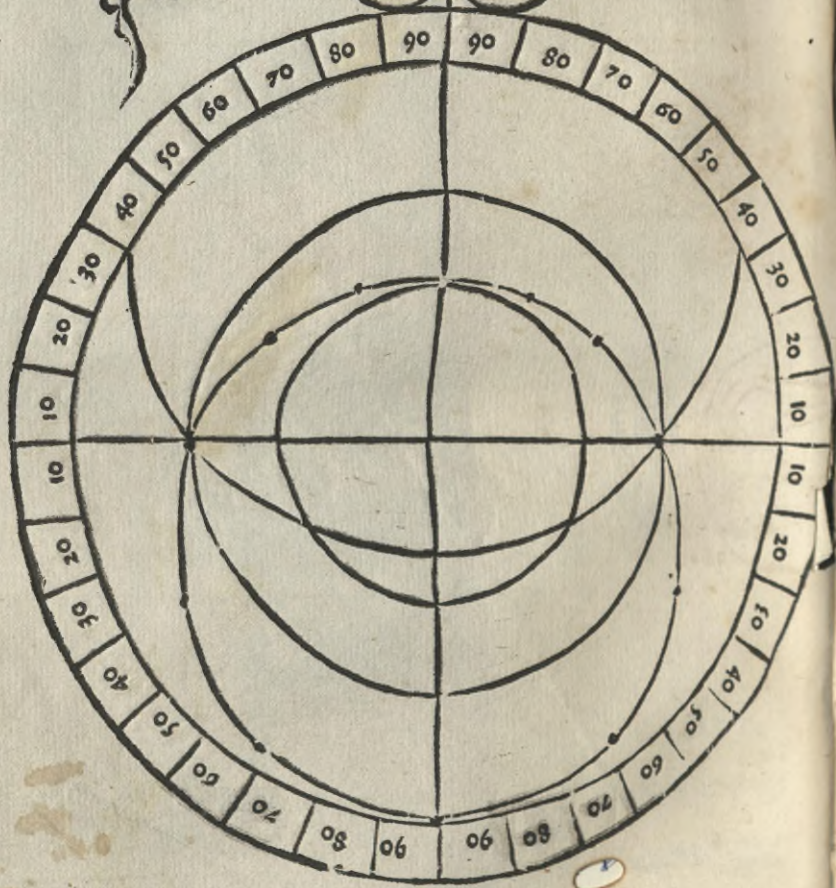

Abraham Jucens de nativitatib? folio. 2.
Astrolabi compositio harruti date. fo. 21.

2
Incipit liber Abraham iudei de natiuitatibus.

¶ Irit quoq; abra bā iude⁹: optimū instra-
mentoz ad inueniendū gradū orientem
in natiuitatib⁹ est astrolabiū: qđ quāto p-
fectius fuerit tāto meli⁹. Post astrolabi-
um aut optimū ē instrumentū qđ appel-
lat⁹ quarta circuli. Post hec ymbra recta
Post hec ymbra transuersa. Post hec
mensura p aquā facta. ¶ Animodar qđ
interpretat⁹ trutina de qua dixit pthole-
meus: qđ cōsiderandū ē qđ planeta pote-
statē habeat in gradu adunatiōis vel op-
positiōis solis et lune q̄ natiuitatez pces-
sit: qz quot grad⁹ signi in quo est ille pla-
neta pterierūt: tot sunt grad⁹ orientis vel

astrolabiū nō
v. j. for. 21.

¶ H. medij celi. Multis pbatōib⁹ falsū esse constat: qđ sigs defensor pthole-
mei accesserit et nobis obijciat dices falsitatē animodar nō recte proba-
tam esse propter discordiā philosophoz: ppter discordiā de ptatib⁹ pla-
netarum in gradib⁹. Respondem⁹ nos in multis natiuitatib⁹ cū astro-
labio perfecto etiā in pūcto iparū natiuitatū in terra etiā cui⁹ latitudo
cognita in gradib⁹ et minutis sūpisse grad⁹ et minuta altitudinis solis
nec tū inuenisse aliqū aliqū de septem planetis cui⁹ grad⁹ et minuta re-
spondent gradibus et minutis orientis vel medij celi nisi cum fallacia
plusq; triū quartarū bore. ¶ Dixit messa bala: differētia adunationis et
oppositiōis solis et lune tāq; horā vnā tēporalē ponendā esse: et dein
de quātū hora natiuitatis ab hora pcedente adunationis et oppositio-
nis distiterit considerandū esse: et scđm ppozitiōē distantie illi⁹ ad totā
distantiā inter adunatiōē et oppositiōē: de hora tēpali sumendū: sed
et hoc multotiens falsum esse probauim⁹. ¶ Dixit hermes quod locus
lune in hora infusiōis spermatis in matricē: erit gradus oriens in na-
tiuitate: gradus vō oriens in cōceptiōe est lune locus in natiuitate: qđ
verum esse pbatōe cognitū est nisi natiuitas vel septimo vel yndecimo
mense fuerit. ¶ Magistri enī astronomie primū mēse a cōceptiōe sa-
turno attribuūt eo quod ipse semini vim retentiā administret. Secun-
dū vō ioui eo qđ ipse incrementū semini conferat. Tertiū marti calorem
augmentanti et motū attribuēti. Quartū soli qui vitā spirituale in cor-

mensēs p̄tāzca
concoctione.

parv^o m. 8. mēse

de ponit. Quintū veneri lineamēta corporis et mēbra formati et venu-
stanti. Sextū mercurio q mēbra a se diuidit hacten^o cōiūta. Septimū
lune q forme est et mod^o indicatiua: nascentē in hoc mēse contingit vi-
uere sed nō diu et vix vn^o inquinamento carens in hoc mense nascitur.
Octau^o itez ut prim^o saturno dedicat: egressū conceptui pibenti: q si
vel ex motu aie vel accidēte corporis in hoc mēse pgnās pepererit pa-
ries et par^o simul vita puabunt. Sic non^o ioui ascribit quo plurimi na-
scunt. Contingit etiā quosdā in mense decimo nasci eo qd mars motus
prebeat cui est mensis ille. Sunt quoq; qui mense vndecimo oriunt sed
rarissimi ut vix vn^o inter mille. ¶ Tūc aut arietrademus qua scire pote-
rimus cognita natiuitate quot dies pregnās cōceptui hospiciū prebue-
rit: cognito oriente in natiuitate cognitoq; vtrū luna in superiori hemi-
sperio fuerit vel ppe ipm i principio septime dom^o vel iux^o pncipiū inue-
neris dies more fuerūt. 259. si aut plurimū a principio septime domus
distiterit: vide quot grad^o equalib^o ab eo distet et p singulis gradib^o: su-
me horā rectā et quinquaginta minuta hore: horas cū minutis hore i dies
redige: et qd inde puenerit: pfate sūme diez adiunge. Qd si luna fuerit i
orientis gradu: dies more fuerūt. 273. q si luna in inferiori hemisferio
fuerit: visa differentia ab oriente ad ipam i gradib^o equalib^o operās ut
supra qd productū fuerit adde sūme pfate dierū luna in superiori emi-
sperio existente. Consentio hermeti in hoc q locus lune in cōceptione
erit oriens in natiuitate semp. Contingit vō si ppe natiuitatē: scilicet se-
ptem vel quinq; dies ante natiuitatē ali^o planeta quā saturn^o gradum
orientē in conceptiōe obtinuerit ibiq; pātē hīs lunā uel ex qdrato vel
ex opposito respererit: exibat partus citius p finito tēpore. ¶ Dixit ptho-
lemeus. Dis planeta ante initium alicui^o dom^o exis et minus q. 5. gradi-
bus ab initio distans: quasi in illa domo existens est siue principium illi^o
dom^o sit in initio signi siue nō. Intelligendū aut distātiā pdictā quinq;
gradibus equalib^o esse cōsiderandā: dico aut q qñ planeta ē in princi-
pio dom^o maxime virtutis ē quāto aut in ipa domo a principio magis
elonga^o: tanto virtutis minoris ē. Lū aut est in proximo gradu ante pri-
cipiū dom^o parue potentie: est quā potentiā a principio recipit: mino-
ris aut est potentie cū in secūdo est ante pncipiū dom^o: sic paulatim po-
tia diminiuit: crescente distantia: ut in quinto nulli^o sit virtutis. ¶ Dixit
messahala q si planeta est in. 30. gradu alicui^o signi nulli^o penitus vir-
tutis est in signo in quo est: sed in sequenti: hoc aut falsū est. Signa enī
quocūq; modo accipiāt siue fm cogitationē siue fm visum: nullo inter-
uallo a se ab inuicem distincta sunt. ¶ Notum est iouis terminū esse in

ariete a capite arietis vsq; ad finē sexti gradus eius. Terminū vero de
neris in sex gradibus sequentibus esse: tamē si fuerit iuppiter in princi
pio sexti gradus arietis non dicetur virtutem habere in termino vene
ris subsequente sed in suo: et sicut intervallo non distat terminus a ter
mino: sic nec signū a signo. nam totus circulus gradibus distinguitur.

¶ Dicit hermes: cum aliqua stellarum fixarū primi honoris fuerit in
gradu oriente ostendit nascentem magna et extranea et mirāda vltro
parentes habiturū: fm tempore illi stelle: dicitur autē temperies stelle

quod ipsa similē in terrenis exercet virtute: similē dico virtuti qua in ter
renis habet coniunctio aliquorū planetarū duorū. Dico autē hoc dictū
bermetis verum esse siue sit primi siue secundi honoris fixa: que tamē
parue latitudinis sit ut achimecalafel et aldebaran que sunt primi ho
noris et cor scorpionis que est secundi: que vero magne latitudinis est
ut aquila cadens que primi honoris est. Vel aquila volans que secun
di est parua virtutē in terrenis potest exercere.

¶ Dicit anirici. qd fixa pri
mi vel secundi honoris cum gradu oriente in natiuitate ascendēs: ean
dem habet virtutē quam habet in oriente quod falsum est. nam maior
est virtus longitudinis quā latitudinis. **¶** Albumasar vero in isagogis

suis maioribus multas et varias figuras enumerat cum vnaquaq; fa
cie cuiusq; signi ascendentes fm indos: qd magis ridiculo quā veritati
accedit. Item albumasar enumerat alias figuras fm ptolemeū cum

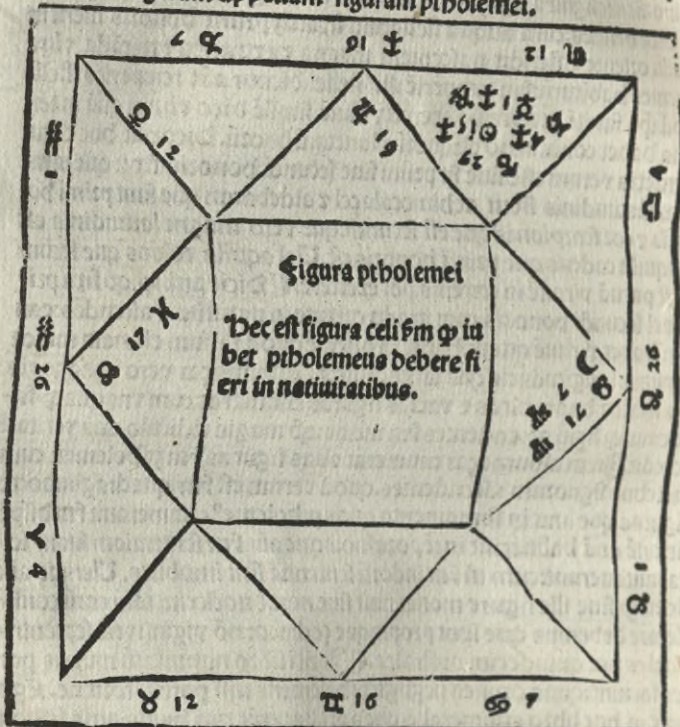
faciebus signorum ascendentes. quod verum est fm quadraginta octo
figuras que sunt in firmamento quas ptolemeus enumerauit fm dispo
sitionē quā habuerint in tēpore suo: nunc autē fm sententiam suam lo
sa mutauerunt: cum tñ fm indorū sententiā sint immobiles. Veritas autē

sic est qd siue ille figure moueantur siue non: duodecim tantū earū confi
derare debemus que sunt propinque zodiaco: nō viginti nā septentri
onales nec quindecim anstrales. **¶** Undi i libro natiuitatū multas par
tes faciunt: quas omnes negligit ptolemens nisi partes fortune. Ego
autē in hoc libro enumerabo quas probauerūt piri huius artis scilicet
doromus: messa balla: andrucas: his prelibatis nūc de proposito di
cendum est.

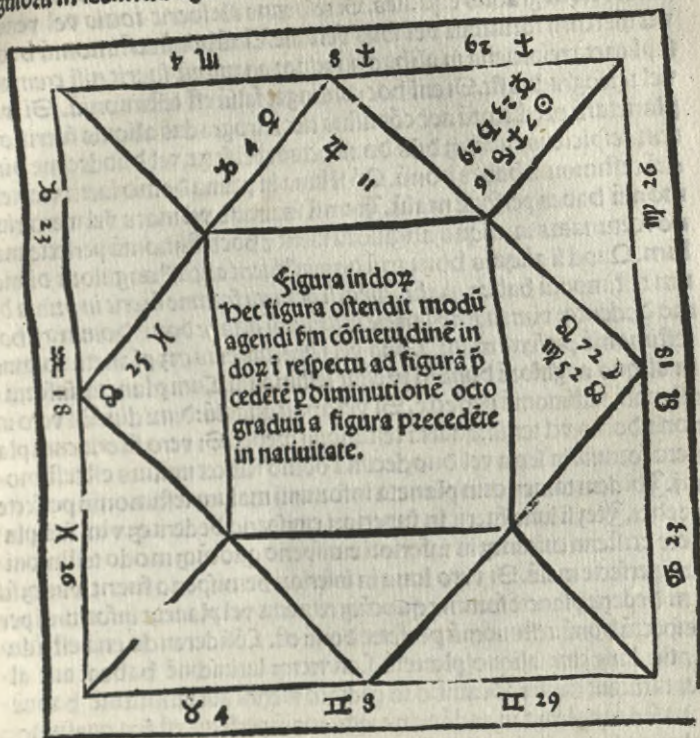
In primis ergo fm tabulas probationū oriente inuen
to domos quoq; fm terre latitudinē coequa. fm artem a
 nobis in astrolabio traditam: nō fm magistros astrono
mie quorum falsitatē in libro de rationibus tabularū
ostendimus. Et cum duodecim domorū signam descri
pseris scribe locū cuiuslibet planete in domo in qua in

menit. Caput quoq; draconis lune & caudam: quos omnes in tabulis
 probationum fm longitudinem terre oportet coequatos esse. Scribe
 etiam septem respectus cuiuslibet septē planetarū in domibus ubi sunt il
 li respectus cōsiderandi fm distinctionē domorum & fm gradus eqles.
 Hanc aut figuram appellam⁹ figuram ptholemei.

Hec alia fac figuram & ab orienti gradu minue octo
 gradus retro: nec cures an in eodem signo an postero
 ri terminet subtractio: gradu vero in quicq; terminat scri
 be in scda figura initium ponēs pme dom⁹: & ad hunc mo
 dum a principiis singulaz domū dene octo grad⁹: & gra
 dus terminationis: principia reliquarū domū scribe in
 secunda figura. Similiter a locis singulorū planetaz & capitis & caude

et a locis respectum octo gradus retro demit: et terminos subtractionis
singulorum in secunda figura scribe et hec appellatur figura indorum.

¶ Sunt autem hee due figure ad presens negocium ad modum necessarie.

In predicto modo figuratis primo considerandum occurrit an nascens habiturus sit nutritionem que est quattuor annorum secundum astronomos: qui anni attendunt iuxta quattuor signa quattuor elementis filia. ¶ Primum enim annum indicat signum oriens. Secundum vero annum secundum ab oriente signum

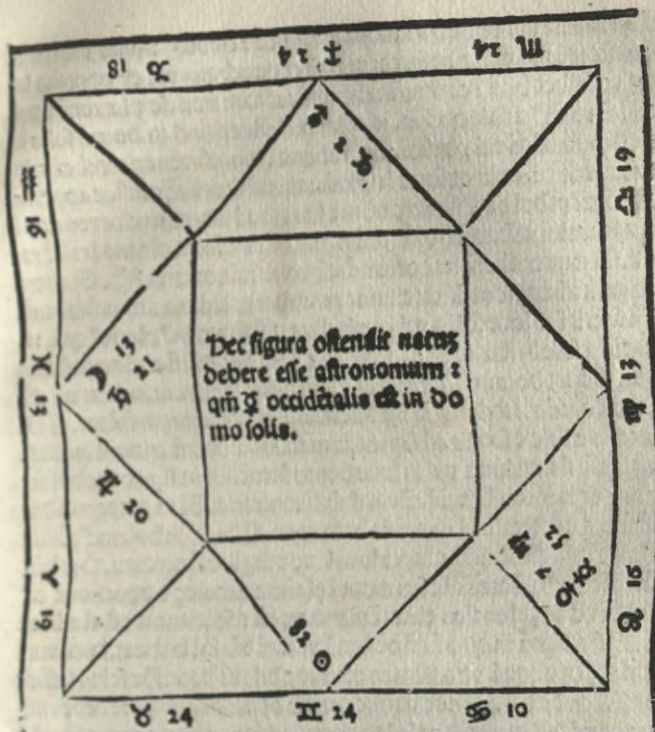
Tertiū: tertiū. Quartū: quartū. Ad huius rei notitiā grad^o oriens inspi-
ciendus est: an aliquis planetarū ipm respiciat fm domorū distinctio-
nem: vel fm gradus equales. Si respectus ille fuerit ionis vel veneris
vel mercurij fortunati vel solis vel lune. Unū bonū testimoniū habes:
si planeta respiciens in aliquo quattuor angulorū fuerit nisi tremans
vel retrogradus sit. Si enī hoc contingat falsū est testimoniū. Si vero
planetarū predictorū nec cōbustus nec retrogradus aliquis fuerit oris
tem respiciens: fueritq; dñs dom^o octauē vel sextē vel duodecimē dimi-
diū testimoniū habes bonū. Qd si luna in prima domo fuerit vñū testi-
moniū habes perfecte malū. Item si saturnus vel mars vel mercurius
nō fortunatus in aliquo angulorū fuerit et hoc testimoniū perfecte ma-
lum. Quod si aliquis horū triū domin^o fuerit alicui^o angulorū dimidi-
um testimoniū habes malū. Item si planeta fortune fuerit in prima do-
mo dederitq; vim suam planete infortunij octauē dom^o domino et hoc
testimoniū perfecte malū. Luna vel respectus eius cuz planeta fortune
in aliquo angulorū bonum prestat testimoniū. Cum planeta infortu-
nij malū testimoniū perfecte. Si vero post angulū: dimidiū. Si vero in
nona domo vel tertia: quartū testimoniū prebet. Si vero fuerit cum pla-
neta fortune in sexta vel duodecima domo scilicet nullius est testimo-
nij. Ibi dem tamen cum planeta infortunij malum testimoniū perfecte
prebet. Itē si luna fuerit in superiori emisperio dederitq; vim suā pla-
nete existenti cuiusq; in inferiori emisperio quocūq; modo testimo-
nium perfecte malū. Si vero luna in inferiori hemisperio fuerit: vimq; su-
am dederit planete fortune quocūq; respectu vel planete infortunij per
respectū bonū: testimoniū perfecte bonū est. Cōsideranda etiā est ada-
natio lune cum aliquo planeta. s. an utraq; latitudinē habeat aut al-
ter tātū: aut neuter. Si ambo in zodiaco fuerint aut latitudinē habue-
rint sed equalem et in eadē parte testimoniū perfectū est fm qualitatem
planete lune coniūcti. Si aut alter in zodiaco fuerit: alter vero ex vtrali
bet parte latitudinē sed parū habuerit aut ambo ex vtraq; parte: lati-
tudo nō vñū maior latitudine alteri^o minui^o testimoniū fm quantita-
tem latitudinis. Si vero latitudinē ex diuersis partib^o habuerint nullū
testimoniū erit. Si vō lūa ex opposito aliquē plāetā resperit hūeritq;
coeqlē latitudinē et ex diuersis partib^o testimoniū perfectū. Si aut ex
vna parte fuerit: licet latitudo equalis: nulli^o sūt testimoniij. Si alter in
zodiaco est alter latitudinē habeat vñ ambo latitudines inaequales et in
diuersis partib^o habeāt minui^o testimoniū. ¶ Si vero luna aliquē pla-
netam ex tertio vel sexto respiciat et alter in zodiaco fuerit alter extra:

5

parū diminuit testimoniū. Si ambo latitudinē habeant vel ex diuersis partib⁹ vel ex eadē dimidiū est testimoniū. ¶ Si luna ex quadrato aliq̄ue planetā respiciat: siue vterq; vel alter: vel neuter latitudinē habeat testimoniū pfectū. ¶ Si luna a sole min⁹ quā duodecim grad⁹ distat pfecte malū testimoniū. Si vero ex quadrato vel opposito solem respiciat dimidiū testimoniū malū. Si ex tertio vel sexto bonū testimoniū pfecte. ¶ Si luna adunata fuerit saturno: vel in respectu saturni: fueritq; ipsa inter adunationē: et oppositionē ei⁹ et solis saturni maliciā minuit. Si autē inter oppositionē et adunationē fuerit: eius maliciā auget. ¶ Si vero adiuncta marti vel in martis respectu fuerit: eodē modo accidit quā in saturno. ¶ Si luna et aliquis aliorū planetarū fuerit in diuersorū signo r̄ gradib⁹ a linea equinoctiali eādē distantib⁹ vel in fine a dextra vel in fine a sinistra: testimoniū pfectū s̄m planete qualitātē. ¶ Si in domo sexta luna ē etiā absq; oī respectu testimoniū dimidiū malū. ¶ Si leo vel sagittari⁹ vel a quari⁹ oriēs fuerit oīa testimonia p̄fata perfecta dimidiabunt in eadē qualitate tamē pmanencia. ¶ Adhuc sp̄ ad tres domos triplicitatis oriētis cōsiderandū: nec curā dū an ipsi plāete fortie uel iunij fuerint. Qd si oēs tres vel duo eorū in domibus bonis fuerint: nec eorū in domib⁹ bonis existentū aliquis retrograd⁹ vel cōbustus fuerit: testimoniū pfecte bonū. Si autē in malis domib⁹ fuerint tres vel duo eorum aut retrogradī aut cōbusti testimoniū pfecte malū. ¶ Deinde triuz dñorū triplicitatis status cōsiderandi et p eosdē dños: annos nutritiōis diuidēdos et cū cuiq; annus cū tertia anni parte cōtingat: prim⁹ dñs triplicitatis primū annū cum prima tertia sequētis anni iudicabit. Secūdus vō dñs duas reliquas cū duab⁹ tertijs tertijs anni: tertius quod reliquū ē pro statu suo iudicabit. Primū quoq; annū nutritiōis prime domui ascribendū: secūde secūdū: tertie tertiū: quarte quartū: et si i aliqua illarū domū est planeta malus: in anno domui ascripto infirmitatem nascens patiet⁹: cui⁹ morbi qualitātē per planete qualitātē perpendere poteris. Temp⁹ quoq; infirmitatis hoc pacto ppendas a principio domus in qua est planeta vide p quot grad⁹ equales distet ipse planeta et singulis duob⁹ gradib⁹ et dimidio vnū mēse tribue et singulis gradib⁹ duodecim dies. Ex his autē de qbus in sexta domo rationabimur mēbrum passurū cognosce. ¶ Potissimū autē oīuz testimoniōrū est ut planete super totum circulum potestātē habentis quē sarraceni almūtec dīcunt statum consideremus: eius enī testimoniū pro qualitate sui status omnibus alijs simul acceptis equipollet. Hunc autē sic inuenies. ¶ Scīendum ergo quod loca principalia quinq; sunt. Unus solis: alter lune.

Terti^o est locus adunatiōis vel oppositionis vtracūq; horū natiuitatem precesserit. Sic autē dissentiūt sapientes: cū enī oppositio natiuitatē precesserit dubitant an locus solis an locus lune: terti^o accipiendus sit. ¶ Ptholemeus autē affirmat sp locū eius q̄ superi^o hemisperii in oppositione obtinuit: tertiū ponendū. ¶ Hermes autē et dorochius asserūt tertiū ponendū esse locū superius hemisperii tenentis in natiuitate. ¶ In di tñ et messahalla dicūt locū lune in hora oppositionis semp ponendū tertiū: quib^o consentiūt sapientes sarracenorū quibus et ego. ¶ Quart^o gradus oriens. Quintus pars fortune q̄ fm ptholemeus semp de die et nocte sumēda est a sole ad lunā. ¶ Computa quot virtutes habeat quilibet planetarū in his quinq; locis: et in loco in quo est: et in die natiuitatis et hora. Da dño domus quinq; virtutes: dño vero honoris quattuor dño triplicitatis quisq; horū fuerit tres: domino termini: duas: dño faciei: vnā. ¶ Siquis in domo prima fuerit da ei duodecim virtutes. Existenti in decima: vndecim. In septima: decē. In quarta: nouē. In vndecima: octo. In quinta: septem. In secūda: sex. In nona: quinq;. In octaua: quattuor. In tertia: tres. In duodecima: duas. In sexta: vnā. ¶ Attribue domino diei septe: dño hore: sex virtutes: et planeta ergo q̄ plurimas virtutes habuerit ille est almutē: et fm hoc quod numer^o virtutū cuiusq; ceterorū ad numerū virtutū hui^o accesserit: fm hoc virtus eius in nascente apparebit. ¶ Et qñ antiqui de natiuitatibus tractantes fm ordinē domorū procedere consueuerūt nō fm ordinem licet naturalē a ptholemeo in libro quattuor capitulorū obseruatū: et nos antiquorū vestigijs insistentes eodē ordine pcedem^o. In primis ergo de aia et ei^o affectibus et corporis complexione et vite quantitateraciotinabitur.

Ad iudicandum ergo de anima nascentis primo statu mercurij considera. Si mercurius fuerit occidentalis a sole nec sub luce eius nisi in ariete et leone. Nec retrogradationi propinquus. Et in aliquo angulorum quod est eum fortem esse. Animam forte liberalem famamque fortitudinis et libertatis indicat. Quod si fuerit in domo casus: subtilitatem sine fama signat. Quod si per angulum fuerit in predictis mediocres signat. Quod si in aliquo suorum domorum fuerit: liberalium artium sciamque portendit. Quod si fuerit in aliqua domorum saturni vel ex quadrato vel ex opposito ubi cumque extiterit: respiciat aliquam partem predicat: aliorum et divinum indigatorem. Quod si fuerit in aliquo domorum iouis: vel eum quicumque modo respiciens fuerit aliquam benivolam largam legum amatricem demonstrat. Quod si in domo maris

vel quolibet eius respectu: aliquā maledicā & de oib⁹ malis suspicantē
Si in scorpiōe vel in respectu martis ex quadrato vel ex opposito lu-
naq; utrūlibet horū respererit: alienorū raptorū fraude & latronē signifi-
cat. ¶ Si min⁹ a sole quā in. 16. minutis distiterit vel in domo solis fu-
erit astronomicū vel phisicū. Si in aliqua domorū veneris vel ei adu-
natus fuerit vel eam ex sexto respiciēs: aliquā simplicē musice appetiti-
uā. ¶ Dicit ptholeme⁹ si mercurius & luna se ad inuicem respererint: ali-
quā naturalium affectuum domitricē signat dicta & facta oia moderatē ra-
tione. Si neuter alterū nec orientē respererit: oia contraria signat. Si alterū
contigerit tñ: nunc ordinate: nunc perturbate predicta administrabunt.
¶ Si fuerit sub luce solis vel combustus nisi sit recept⁹ plurib⁹ quā. 16.
minutis a sole distans: aliq; debilem & pauidā: etiā si eadem passus in
aliqua suarū domū fuerit: vel saturni quod sapientie indicatiū est.
Scientiā quidem sed parū significat. Si retrogradus perfidam. ¶ Si
orientalis a sole & fortis cū sapientia manualium operū piciam indicat.
Magis autē si cum luna vel in lune domo fuerit. Si in signo mobili: ser-
monis & opis inconstantia. Si in stabili contraria. Si in bico: poro du-
plicē: aliud in ore: aliud in corde habentem. ¶ Dicit ptholeme⁹ cōside-
ra planetā qui est almutē super locū lune & sup locū mercurij. Per hūc
facilius scitur⁹ q̄litates aie fm naturā planete almutē & pportionē ei⁹
ad solē & ad angulos: fm virtutē planetarū cū respicientiū vel ei adūna-
torū. Et fm signū in quo ē cū oē signū virtutē dñi sui habeat. Dico autē
si almutē hz aliquā virtutem in oriente & dñs sit bore: ipse solus sufficit
ad iudicādū de aia. Si nec virtutē i orientē hz nec dñs sit bore: debes mi-
scere naturā dñi orientis vel planete existentis in oriente cum virtutib⁹
mercurij & almutē. ¶ Dixit messaballa: signa ignea signa regū sūt subli-
miū aliq; demonstratiua: dico tñ nām igneorū p q̄litate dñorū suorū vari-
ari. Si enī aries orientē fuerit marti nām habebit: bellicosus: verbosus:
discordiarū seminator & hec intendēt & remittēt fm debilitatē v⁹ for-
titudinē marti habitā in natiuitate. Et fm respectū planetarū ad martē.
Qd si iuppis in natiuitate arietē tenuerit nec cōbust⁹ nec retrograd⁹: ad
fidei & religionis obseruationē nascens alios iuitabit. Si leo in oriente
fuerit aliq; sublime dominiū. s. sup alios appetēt laborez operū exosā
indicat. Si iuppis in eo extiterit a sole orientalis: qz ē gnte dñs bonos
filios hitatur. Itē qz ē dñs octauē: longā vitā. Si vo ibidē mars fuerit
iracūdū: bellicosū: lōgas vias pfecturū: qz ē dñs none. Et fm fortitudi-
dinē vel debilitatē marti i natiuitate ea q̄ offert mars intēdēt ul remittēt.

¶ Et notandū quod in omni natiuitate mars ire indicatiuus est. Sed si fuerit in signo igneo maior erit iracundia quā in aquarico: et in signo humanā formā habente: sanguinis humani effusor erit. ¶ Saturnus quoq; in omni natiuitate solitudinis et tolerantie laborū significator est. ¶ Sol vō appetit honoris et potestatis. Ven⁹ appetit mulieres ludos et cōiuiua potatiōes et his filia. ¶ Mercuri⁹ sapientiā et opa et magis si fuerit occidentalis a sole. ¶ Iuppiter fidē firmā et appetitū peccūie ¶ Luna vō virtutes naturales et cōplexionē corpis indicat. ¶ Et notā dum complexionē corporis pfecte scri posse et p naturā signi in quo est luna: et portione lune ad solem. Et nām planete respicientis vel lunaz vel orientem vel vtrūq; ¶ Pulchritudinē vō p horū triū figuras: orientis scilicet et signi in quo est almutē et signi in quo est luna pfecte scies. ¶ Signa vō pulchritudinis sūt: gemini: virgo: libra et prima medietas sagittarij. Signa autē mediocris pulchritudinis sūt: scorpi⁹ capricorn⁹ pisces. Qd si almutē fuerit in zodiaco maris nascentē protendit. Si extra scdm quantitatē latitudinis pinguedinē. Si aliqd rectorū in oriente fuerit atq; in eo luna vel almutē longitudinē maiore qd ē vterq; signū et hoc respectu parentū. ¶ Per dñm horet per planetā existentē in oriente: vel gradū orientē respicientē: colorē habebit.

¶ Nunc de vita dicendū.

Inatiuitas diurna fuerit vide locū solis. Si inueneris eum vel in decima vel in vndecima fm partitionē domorū sol hylech erit: qd mulier interpretat siue in masculino siue in feminino signo fuerit. Qd si aliq; planetaz p potestatem hz sup locū solis solem respexerit: ille planeta alcohodē: qd marit⁹ interpretat erit. Qd si plures plane te solem aspexerint: de illis sume almutē. Si vō null⁹ planeta solem respexerit: fac ut docebo postea: q si sol fuerit in nona domo vel in septima et in signo masculino pone solem hylech et vide si poterit habere alcohoden. Si vō in predictis domib⁹ nona scilicet vel septima et in signo feminino fuerit: vel in alijs domib⁹ nō ponas euz hylech. Qd si sol nō est hylech: vel est hylech sed nō hz alcohoden. Vide locū lune: si fuerit in domo septima siue in masculino siue in feminino signo pone eaz hylech. Sili si fuerit in decima vel in vndecima et in signo masculino. Et notandū q in alijs domib⁹ superi⁹ hemisperij tenetib⁹ luna hylech esse nequit. Itē si luna fuerit in prima domo vel tertia siue in signo ma

hylech. o.

Calchodē

Calmutē

seculino siue feminino: vel in quarta vel in quinta et in signo feminino: pone eam hylech: si autem in signo masculino vel in alia domo inferiori hemispherij: ne ponas hylech: quod si lunam hylech inuenieris: vide si habeat alcoboden an non: si non habet alcoboden: vide si natiuitate precesserit adunatio vel oppositio solis et lune: si adunatio precesserit: et si gradus adunationis fuerit in aliquo angulo vel in domo que est post angulum illum gradum pone hylech: et vide si habeat alcoboden. Si oppositio solis et lune natiuitate precessit sume gradum oppositionis eius: scilicet qui in natiuitate fuit super terram et quomodo de gradu adunationis: operare quod si non habueris hylech: sine alcoboden: pone gradum orientem hylech: et eius quere alcoboden: et si non habuerit alcoboden pone partem fortune hylech: et eius quere alcoboden: et si non habuerit vita nascentis brevis erit: et quod primum interemptorum gradus oriens offerderit: nascentem perimet. Et quanto plures hylech et alcoboden fuerint: tanta vita plurius erit. ¶ Quod si natiuitas nocturna fuerit et luna in aliquo locorum predictorum in superiori scilicet vel in inferiori hemisphero: pone hylech et quere eius alcoboden: et si ipsa non fuerit hylech: vel alcoboden non habuerit: pone solem hylech si fuerit in prima vel quarta vel quinta: siue in feminino siue masculino signo: et quere eius alcoboden: et si ipse non poterit esse hylech: vel non habuerit alcoboden: operare ut supra de gradu adunationis vel oppositionis de gradu orientem vel partem fortune. ¶ Et sciendum si natiuitas fuerit post oppositionem: et sol et luna ambo in natiuitate fuerint super terram: sume locum solis. Quod si natiuitas nocturna fuerit et luna sub terra: sume locum lune in oppositione ad hylech faciendum: et cum habueris hylech cuius sit alcoboden vide alcoboden. si fuerit in aliquo angulo quatuor: nec fuerit sub luce solis: nec retrogradus vita nascentis tanta quanta est multitudo annorum maiorum illius alcoboden. Quod si fuerit alcoboden in domo undecima vel quinta et fuerit ille planeta unus de tribus superioribus et orientalis a sole. Vel unus de tribus inferioribus et occidentalis a sole: reputa eum quasi esset in angulo. Utique nascenti maximos annorum ascribe. Si alcoboden est aliquis superiorum trium et occidentalis a sole. Vel aliquis inferiorum et orientalis a sole: annos mediocres vite attribue sicut annos mediocres vite ascribe: si fuerit in secunda vel octava siue orientalis siue occidentalis soli fuerit. Si vero fuerit in domo casus minimos annorum vite adiudica: quod si alcoboden fuerit sub luce solis numerus annorum sibi ascriptorum numerus dierum significat terminum. Si alcoboden retrogradus fuerit et inter primam stationem et oppositum

deme etiam quintā reliquū vite ascribēs: et hec est portio albumacar
 de qua scheden eius discipul⁹ in libro suo mentionē fecit. Si sol vel lu-
 na hylech fuerit: bonoꝝ respectu alcoboden suū respererit: addendus
 est numerus minor hylech: annoꝝ numero alcobodē: si respererit
 eū ex quadrato vel opposito: nec addes nec detrahes qd numero alco-
 choden. Si mars vel saturn⁹ ex quadrato vel opposito alcoboden suū
 respererit: vel mercuri⁹ infortunat⁹ vel ex quadrato vel opposito suū al-
 cobodē respererit: minimos annoꝝ respicientis ab annis sibi propo-
 tis deme: cū vero aliquis horū triū ex tertio vel sexto respererit nec mi-
 nue nec adde. Iuppiter: ven⁹: mercuri⁹ fortunat⁹. quocūq; modo suū al-
 coboden respererit: respicientis minimos annoꝝ adde alcobodē an-
 nis. Si planeta sit alcobodē qui inferior existēs supiori planete alicui
 vim suā dederit superior erit alcoboden: vitāq; erit fm hoc qd ille al-
 coboden fuerit in angulo vel post angulū vel in domo casus et fm pla-
 netas ipm respicientes. ¶ Dicit ptholemeus vide almutē qui sup an-
 tiqua loca principalia fuerit: illū pone alcoboden: ptholeme⁹ et oēs an-
 tiqui in hoc concordant qd ea qd dixim⁹ de alcoboden ad veritatē ppe-
 accedunt. Veritas autē sic hz: duc hylech vsq; ad locū corruptionis vi-
 te: qui sp est propinqu⁹ annis quos ostendit alcoboden: ante et retro se-
 cūq; annos alcoboden cū gradib⁹ distans qd si feceris duc⁹ p directi-
 onem cum gradib⁹ equalib⁹: fac quoq; respectus cū gradib⁹ equalibus
 Si feceris ductus cū ascētionib⁹ terre vel cū ascētionib⁹ circuli recti vel
 mixtis fm qd in astrolabio docuim⁹: fac respect⁹ planetarū fm partiti-
 onem domoꝝ: qui mod⁹ ducendi melior et valentior est. ¶ Nūc autē loca
 corruptionū vite exponem⁹. ¶ Grad⁹ oriens vitā corrūpit. si luna est hy-
 lech. Si grad⁹ oriens hylech luna vitā corrūpit: pncipiū quoq; quarte
 dom⁹ vitā corrūpit. pncipiū similē septime dom⁹ si hylech fuerit in se-
 ptima vel nona retro ducēdus. Locus quoq; solis: et quadratū et oppo-
 situm. Locus quoq; oppositus loco dñi octauē siue planeta sit fortune
 vel infortunij: caput quoq; et cauda draconis luna existente hylech: sa-
 turnus quoq; et mars et mercuri⁹ non fortunat⁹: scilicet loca horū et qua-
 drata et opposita vitam rūpūt eorundem respectus ex tertio et sexto si ali-
 quis horū domin⁹ fuerit sexte vel octauē vel duodecime similiter ter-
 mini horū. Si planeta fortune respererit terminos eorū quocūq; modo
 vel sol vel luna ex trino vel sextili: morbo quidem gravi affligetur non
 tamen vita pziabitur nascens. Locus quoq; aldebaran humerūq;
 canis: et cor scorpionis: cor leonis: caputq; diaboli: quod est in tauro.

vitā corrūpit

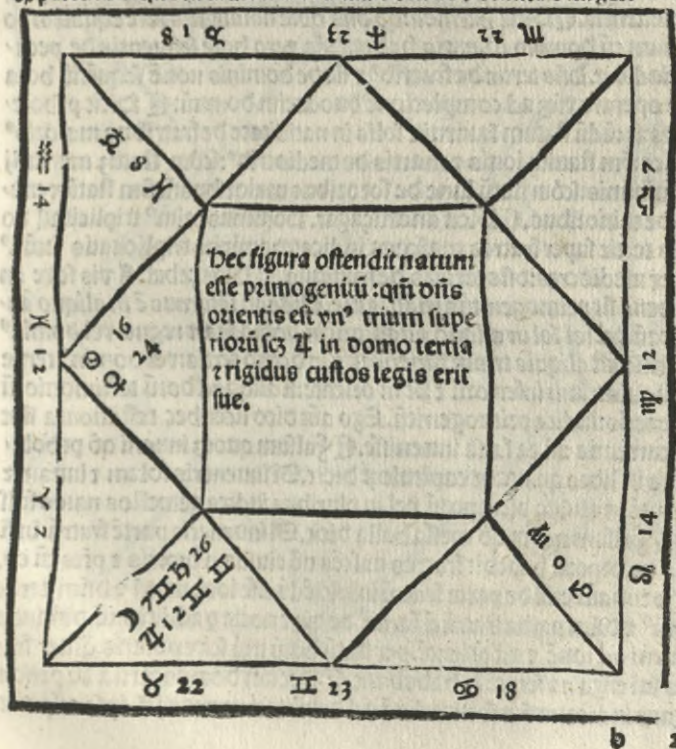
Omn̄ scōa ē dom⁹ pecunie. Dic dicem⁹ de p̄prietate ꝛ felicitate in q̄ tpe suor̄ ānoꝝ contingat. Primo iuppiť cōsiderā dus. Si hic fuerit in aliq̄ anguloꝝ vel p̄ angulū ꝛ orientalis a sole ꝛ potestātē hñs sup̄ orientē i natiuitate diuitiarū possessionē signi-
ficat. Si dñs secūde dom⁹ fuerit in prima domo fueritq; fortunat⁹ sine labore diuitias possidebit: ꝛ p̄ naturā illi⁹ planete poteris scire vnde di-
uidicie future sint. Ut si sol fuerit illi per potestatem diuitie contingent
Si mars per bella vel p̄latrocinia. Si saturn⁹ ex hereditate mortuorū
Si iuppiter ex fide vel ex magistris fidei. Si venus ex parte mulierum
Si mercuri⁹ ex sapientia vel ex mercatura. Si luna ex operib⁹ manūū
vel per itinera: qđ si dñs ille nō fuerit fortunatus eūq; planeta infortu-
nij respererit totā illam pecuniā amissurus est. Si dñs secūde ꝛ bīcūq;

fuerit vim suā dederit dñs pme dñsq; prime in aliq angulorū fuerit nec
 combust⁹ nec retrograd⁹ multā et sine labore pecuniā possidebit. ¶ Dicit
 alchind⁹ vide almutē sup domū secundā et sup pte fortune et sup lo-
 cū iouis et fm statum illius iudicabis. Dico aut respicienduz sp ad tres
 dñs triplicitat signi loci solis si natiuitas diurna fuerit Si vō noctur-
 na fuerit ad tres dñs triplicitatis signi in q̄ ē luna. siue alterut horū fue-
 rit hylech siue neu⁹. et secundū stat⁹ illoz triū de trib⁹ pteb⁹ vite iudicabi-
 pma enim pars vite dñs pmo triplicitatis. secunda dñs secūdo: tertia
 dñs tertio dedicat⁹ et hoc fm naturam cuiusq; eoz. et fm proportionem
 ad solē: et ad alios planetas: et fm vim dom⁹ et signi in q̄ est: et fm ppor-
 tionē domū ei⁹ ad primā domū. ¶ Dicit albumaçar: sceden referente
 fortuna sine fallacia: ut dñi triplicitatis signi i quo est sol si natiuitas di-
 urna vel triplicitatis signi i q̄ est luna si natiuitas nocturna fuerit: sint in
 angulo vel post angulū in suis locis recepti nulli impedimēto p plane-
 tas infortunij subiecti: vel quod dñs orientis in angulo vel post angu-
 lū suo loco recept⁹ vel direct⁹: qđ si adunat⁹ fuerit planete fortune vel
 eū respererit tāto meli⁹. Si sol in angulo existens vim suā dñs orientis
 dederit: fortuna magna et laudabilis erit: si lter si dñs orientis vim suā
 soli existenti in angulo dederit vñ si planeta fortune fuerit in oriēte: aut
 cū dñs orientis et nō in domo casus: vel si pars fortune fuerit in orien-
 te dñsq; partis fortune eā respiciat: vel mercuri⁹ in oriente vim suā for-
 tune planete in angulo existenti dederit: vel si dñs decime in oriente ex-
 istat eūq; nec cōbustū nec retrogradū planeta fortune respiciat: vñ si iup-
 piter in domo yndecima fuerit direct⁹ dñs orientis: vel loci solis in die
 vel loci lune in nocte: vel dñs grad⁹ adunatiōis vel oppositiōis q̄ na-
 tinitatē pcessit: vel si ven⁹ in domo gnta sit in domo prima ptatē habet
 vel si fortune planeta dñs q̄rte in prima domo fuerit: vel si ven⁹ iouem
 respererit in domo decima: vel yndecima: vel prima: vel quarta: vñ qn-
 ta existētē vel si luna solē benigne respiciat neutro eoz in domo casus
 existente: vel si sol in die vel luna in nocte est in domo sui honoris nō
 infortunat⁹ in oriente ptatē hñs. Dico aut si aligs superiorū triū orien-
 talis a sole vel aligs inferiorū occidentalis ab eodē fuerit vel ille superi-
 or vltra qndecim grad⁹ a sole vel infra nonaginta: et ille inferior vltra qn-
 decim grad⁹ vsq; in finē triū signoz et vigintiduoꝝ graduū q̄ est: portio
 eoz recta siue sit planeta fortune siue sit infortunij: si sit in angulo potē-
 tiā: honorē: diuicias magnas sīg. si p⁹ angulū: mediocres. si i domo ca-
 sus minores significat. Differentia tñ est hic inter planetā fortune et in-
 fortunij. per hūc eni sine labore p illū cū labore et timore supradicta cō-

tingent. Et poteris scire ex q̄ parte supradicta cōtingent: si domum in
qua planeta ille ptātē h̄z inspicias ⁊ maxime eā domū quā ille planeta
respicit. Si enī dñs oriētis fuerit: sua p̄pria ⁊ prudēcia p̄dicta cōparabit
Si dñs ⁊ p̄ pecuniā suā. Si tertie p̄ fratres suos vel p̄ sciētias fidei: ⁊ ad
hūc modū i alijs domib⁹ dic. ¶ Dicit albumaçar qd̄ p̄s fortune iudicat
sup primā medietatē vite: dñs vō partis supra reliquā p̄te vite. ¶ Dicit
bermes. Planete existētes in superiori hemispio siue sint boni siue sint
mali: sup primā medietatē: q̄ vō in inferiori: sup secūdā medietatē vite
iudicant. ¶ Dicit messa halla planete oriētales a sole sup primā medie
tatē: occidentales sup secūdā iudicāt. ¶ Veritas sic ē planiera q̄ in primo
angulo vel dñs p̄mi anguli fuerit: primā q̄rtā vite iudicat: q̄ vō in secu
do. i. in decima domo v̄l dñs illi⁹ anguli: secūdā q̄rtā. Qui vō in septi
ma: vel dñs septime: tertiā. Qui aut̄ in q̄rta domo v̄l dñs ei⁹: postreimā
q̄rtā. Si vō planeta q̄ est in aliq̄ anguloz est orientalis a sole iudicabit
primā medietatē q̄rte sibi ascripte: si vō occidentalis: secūdā medietatē
eiusdē q̄rte vite. ¶ Dicit p̄toleme⁹: luna iudicat q̄rtos primos annos
Mercuri⁹ decē seq̄ntes. Ven⁹. 8. Sol decē ⁊ nouē. Mars. 15. Iuppiter
duodeci. Reliquū vite saturn⁹ fm stat⁹ cuiusq̄ in natiuitate iudicabit
in tpe sibi p̄finito. ¶ Dicit sapiētes p̄sari alio pacto r̄pa vite distribuē
tes si natiuitas diurna fuit: soli decē p̄mos ānos attribuit. Veneri octo
sequētes. Mercurio tredecī. Lune nouē. Saturno yndeci. Ioui duode
cim. Marti. 7. Capiti draconis tres. Laude duos. Et hi oēs sūt septua
gintaḡnq; anni. Qd̄ si vita v̄lteri⁹ p̄tendit: sequētes annos: p̄dicto ordi
ne iudicabūt p̄ numeros annoz p̄dictos. Si natiuitas noturna fuerit:
Luna p̄ p̄mos annos iudicabit: deinde saturn⁹: deinde iuppit⁹: deinde
mars: deinde sol: deinde ven⁹: deinde mercuri⁹: q̄sq; p̄ spaciū ānoz sibi
ascriptoz supra noiatoz: iudicabit: deinde caput: deinde cauda. Et hāc
p̄titionē vocāt alfridar. Insup quālibet p̄dictaz p̄titionū p̄ septē diuise
runt: primā septimā dñs illi⁹ partitiōis soli attribuetes: secūdā vō septi
mā ipsi ⁊ planete primo ei ⁊ inferiori in circulo: tertiā septimā ipsi ⁊ pla
nete tertio ab eo fm ordinē planetarū quō ⁊ in horis: ⁊ fm vim vni⁹
cuiusq; in natiuitate: ⁊ respectū alteri⁹ ad altez suo tpe. ¶ Indī vitam
in nouē p̄tes distribuerūt q̄s nouenas appellāt: domos quoz p̄ grad⁹
eq̄les: p̄mā nouenā iudicāt fm planeta existētes in p̄ncipiū duodeci
me dom⁹ ⁊ orientē: vel fm respect⁹ in supradicto spacio habitos v̄l fm
domos duodecim: ⁊ fm hūc ordinē dom⁹ prima secūdā nouenā iudi
cabit: sc̄da tertiā nouenā: Nonā quartā: a p̄ncipio none dom⁹ v̄l q̄ ad
finē ei⁹ dē iudicat Nonā ḡnta i decia iudicat. Sexta nouena i yndeci

com se p̄buntur
am y

ma. Septima. 9° in 6ª domo. Octava nouena in septima domo. Nona nouena in octaua domo. Sit aut iudiciū hic fm planetas in illis existētes domib⁹ z scdm respectū z dñs earū. Et hec dom⁹ secunda dicitur dom⁹ pñliētis ex infidijs. nam si bonus planeta in ea fuerit inopinato bono gaudebit: si vō mal⁹: malo inopinato affliget. ¶ Messa halla dic^r si planeta fortune nec cōbust⁹ nec retrograd⁹ fuerit in 2ª domo: ppetue felix erit. Si vō infortunij fueritq; in sua ptāte sponte ppria: sua dilapsabitur. Si vō non in sua potestate: violentia amittet vel furto. ¶ Pars aut pecunie sumitur a loco domini secunde domus: secūde dico: iuxta partitionē domū faciā secūdu latitudinē terre vsq; ad principiū secunde dom⁹: z eam distantiam adde orienti: z vide in qua domorū finiaf cōputatio: quia terminus distantie est pars pecunie: que si fortune est ex parte eoz quorū indicatiua est illa domus pecunia tringet.

Omnia tertia: antiqua bauerunt quod mars de fratribus indicat
et cuius modi stat erit: fratres habebit: et in proportionem eius ad
orientem et dominum orientis: fratres eius ad ipsum se ha-
bebunt. ¶ Dicit doroneus. Saturnum planetarum summum de
corpore nascetur iudicare. Ioue vero secundum ab eo qui et
secunde domui ordine assimilatur de pecunia. Martem
vero de fratribus: consanguineis: et fratribus proximi. Vnde enim domui ter-
tie: ordine similis est: Solem vero quartum a saturno quarte domui si-
milem de patribus. Veneremque domui similem de leticia et eius adiu-
ctis. Mercurium de seruis. Lunam de proximis. Saturnus item octave do-
mui similis de morte iudicat. Iuppiter nonne filius de fide. Mars deci-
me similis de victoria et honore. Sol similis undecime de laude et sa-
ma. Venus duodecime domui similis de labore et penitentia voluptatis
precedentis. ¶ Dicit hermes: quod dominus hore natiuitatis fere equalem po-
tentiam cum domino orientis habet: Dominus vero hore sequentis de pecu-
nia iudicat. Dominus tertie de fratribus et sic de dominis nouem sequentium hore
rum operare usque ad completionem duodecim domuum. ¶ Dicit pthole-
meus: secundum statum saturni et solis in natiuitate de fratribus maioribus
iudica: secundum statum iouis et martis de mediocribus: secundum statum mercurij
de minimis: secundum statum lune de sororibus maioribus: secundum statum vene-
ris de minoribus. ¶ Dicit andrægar. Dominus primus triplicitatis do-
mus tertie super fratres maiores iudicat: dominus triplicitatis secundus
super mediocres: dominus tertius de minimis. ¶ Dicit chebel: si vis scire an
nascens sit primogenitus matris sue. Vide an saturnus est in aliquo an-
gulo vel sol sol in aliquo angulorum in domo sua et regno vel domini
orientis est aliquis trium superiorum et in domo tertia: vel domini tertie
sit aliquis trium inferiorum et sit in oriente: si aliquod horum testimoniorum
inueneris: iudica primogenitum. Ego autem dico licet hec testimonia sint
concurrentia: tamen ea falsa inuenisse. ¶ Galsum quoque inueni quod pthole-
meus in libro quatuor capitulorum dicit. Si inueneris solem et lunam et
orientem in aliquo bicoorporum vel in pluribus iudica gemellos natos fuisse.
¶ Galsum quoque quod messahalla dicit. Si inueneris partem fratrum in si-
gno bicoorporum habebit fratres nascens non eiusdem matris et patris cum eo.
¶ Probaui etiam de parte fratrum inspicere dum esse locum mars et dominum tertie
domus et dominum partis fratrum quem summi de die et nocte per additionem distantie
saturni ad iouem et ad orientem. per statum horum trium scire poteris qualiter fra-
tres sui erga nascentem se habebunt. ¶ Hec iteque domus tertia de pericia
legum iudicat: et secundum fortitudinem vel debilitatem mercurij si ipse respiciat

de iudicis placet in
et domo

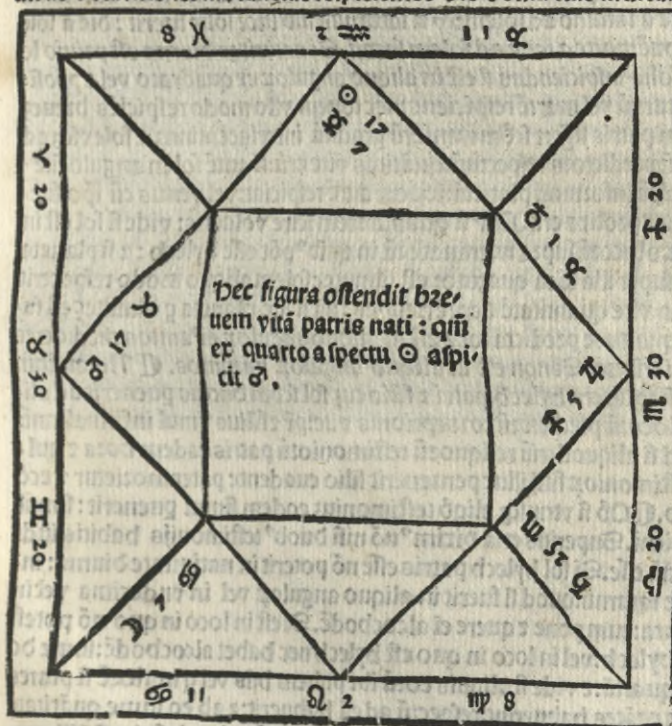
de iudicis placet in
et domo

de iudicis placet in
et domo

de iudicis placet in
et domo

de iudicis placet in
et domo

hanc domū vel dñm dom⁹ respiciēte suam domū: de pericia legū iudi-
cium fiet. ¶ Si iuppiter nocte domū tertiā tenuerit: legis sue rigid⁹ cu-
rator erit: si vero in die: apparens ⁊ nō existens erit. ¶ Pars abscondita
que nocte ⁊ die sumit: addendo distantia lune ad solem orienti fm pla-
netas respicientes eam: de archanis consciētie nascentis erga deum ⁊
erga homines iudicat: qd si iuppiter fortis in nativitate parte illaz quo-
cūq; modo respererit: ⁊ deum diliger ⁊ a deo diligetur. Si dñs huius
partis retrogradus fuerit simulq; dominus tertie vel none: vel si domi-
nus tertie vel none ex quadrato vel opposito suam domū respererit in
duodecima existens: fidei sue desertor erit. Itē hec dom⁹ ē de vijs bre-
uibus ⁊ diurnis scōm planetas respicientes ⁊ se ⁊ dñm eius indica.

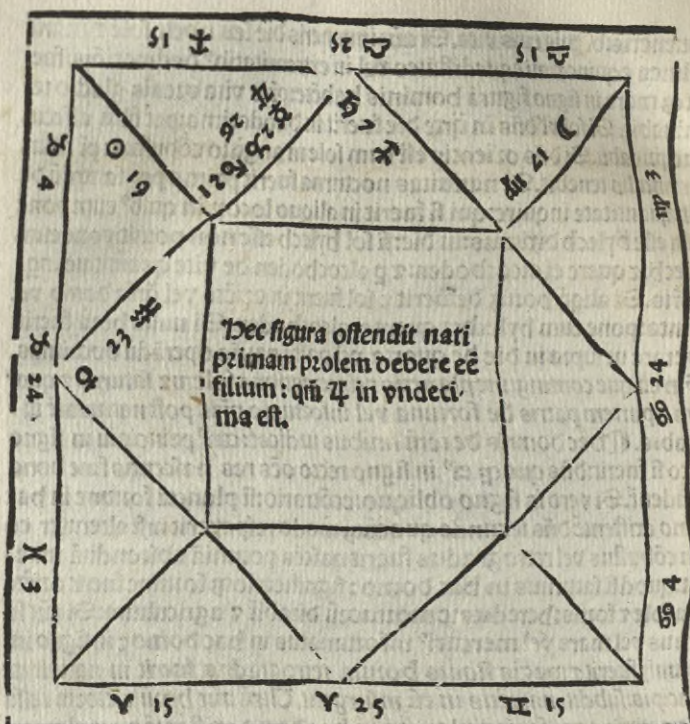
q̄rta dō p̄tō a dēcā
matrē

p̄p̄tō

h̄c dō p̄tō

DOmnia quarta. Omnes antiqui in hoc consentientes domū hanc patri: decimā autē matri ascribūt: ptolema⁹ autem contrario sentit. ¶ Anirici. quartā in die domū hāc patri: decimā matri: nocte ecōuerso ascribit. ¶ Herceiomo⁹: si dom⁹ q̄rta mascula fuerit ē p̄ris. si femina q̄cūq; tēpore matris ē. Docēt falsū: nā si q̄rta mascula: r̄ q̄s mascula erit: veritas ē cui r̄ hermes r̄ oēs indi sapiētes consentiūt qd̄ antiqui dixerunt. ¶ Poteris per natiuitatē filij r̄ quātitatē r̄ qualitatē vite paterne relique post natiuitatē ppendere hoc pacto. Inspice quattuor loca que de patre indicāt. locū. i. solis locum saturni: domū quartā r̄ partem patris que sumit in die addendo orienti distantiā solis ad saturnū nocte a saturno ad solem: q̄ si saturnus sub luce solis fuerit: die a sole ad iouē: nocte a ioue ad solem sumit. Si natiuitas diurna est primo loci solis inspiciendus si est in aliquo anguloꝝ ex quadrato vel opposito saturnū vel martē respiciens: nec iouem villo modo respiciēs breues vitam patris figit: r̄ scdm̄ numerū graduū interiacentim a sole vsq; ad alterū predictorū respectuū: quātitas vite erit: si antē sol in angulo fuerit nullū infortunij planetā: iouem autē respiciat: vel venus cū ipso fuerit: vita proluxa erit. Cui⁹ si quantitatem scire volueris: vide si sol est in aliquo locorū supra nōminatorū in quib⁹ pōt esse hylech: r̄ si planeta qui super illa loca quattuor est almutec solem aliquo modo respexerit ab eo vite quantitātē deprehendes: nā si ille planeta q̄ almutec est super quattuor predicta loca est in aliquo anguloꝝ ei⁹ annos mediocres patri tribue. Si non est in aliquo anguloꝝ minimos. ¶ Notandum etiā si sol fuerit hylech: patri r̄ filio cuz sol scdm̄ ductus puenit ad aliquē locorū predictorū corruptionis vite: p̄r r̄ filius simul infirmabunt: quod si aliquod triū reliquorū testimoniorū patris eadem hora r̄ nullū testimonioꝝ filij illuc peruenerit filio euadente pater morietur r̄ ecōuerso. ¶ Qd̄ si vtriusq; aliqd̄ testimonioꝝ eodem simul puenit: simul morient. Superius etiā dixim⁹ nō nisi duob⁹ testimonijs habitis iudicandū esse. Si sol hylech patris esse nō poterit in natiuitate diurna: inspicere saturnū: quod si fuerit in aliquo anguloꝝ vel in vndecima vel in quinta: eum pone r̄ quere ei alcochodē. Si est in loco in quo nō potest esse hylech: vel in loco in quo est hylech nec habet alcochodē: sume domū quartā: r̄ vide si aliquis eorū ibi prātem h̄is vel q̄ maiorē si plures in ea prātes habuerint: respectū ad eā habuerit: r̄ ab eo sume quātitatē vite. Si nō fuerit: vide ptē patris r̄ sume vbiq; sit: r̄ inspicere si illa potens eā respiciat: r̄ ab illo sume quantitātē vite: qd̄ si p̄i alcochodē nō

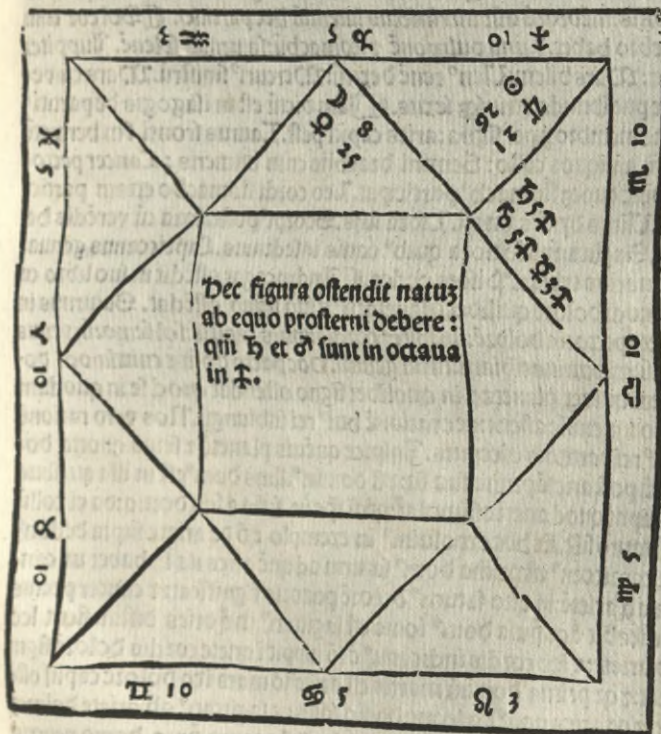
inuenieris: breuis eius vita. Si autem inueneris die seu nocte solē et martē
a linea equinoxiali equidistantes vel in extremitatibus declinationis fue-
rit: mars in signo figurā hominis habere: patris vita breuis gladio ter-
minabit. Si sol vel dominus in quarta die fuerit in duodecima: pater filium affectu
suo priuabit. Si dominus orientis est cum sole in angulo combustus: pater filium
in vinculis tenebit. Si natiuitas nocturna fuerit primo per saturnum de
vite quantitate inquire: qui si fuerit in aliquo loco in quibus eum ponē-
dum esse hylech diximus: in die: si sol hylech esse non potuit: pone eum
hylech: et quere ei alcohoden: et per alcohoden de vite quantitate in-
re patris. Si aliquid horum defuerit et sol fuerit in oriente vel quarta domo vel
quinta: pone eum hylech: et quere ei alcohoden. Si nullum horum fuerit:
operare ut supra in die de quarta vel parte patris operandum docuimus.
et fin ea que contingunt planetis respicientibus solem et saturnum et quar-
tam et partem patris de fortuna vel infortunio patris post natiuitatem in-
dicabis. ¶ Nec domus dererū finibus iudicat: cuius principium in signo
recto si fuerit: dominus quoque eius in signo recto omnes res nascentis fine bono
claudens. Si vero in signo obliquo: e contrario: si planetā fortune in hac
domo existentē dominus secunde quocumque modo respererit nisi alteruter eo-
rum combustus vel retrogradus fuerit nascens pecuniā absconditā inue-
niet: quod si saturnus in hac domo: significatioque fortune fuerit orienta-
lis a sole et fortis: hereditate mortuorum ditabit et agricultura: Si autem sa-
turnus vel mars vel mercurius infortunatus in hac domo et in signo in-
fortunij fuerit et magis si quis horum retrogradus fuerit in natiuitate
principis: subditi nascētes in eum insurgent. Utrum autem horum victoria cessu-
ra sit: poteris agnoscere per planetā in hac domo existentē et per almutem
natiuitatis: si enim almutem fortior fuerit: nascens victoriā habebit.

Damus quinta. Si iuppiter et dominus quinte et almutec nati-
uitatis fuerint in signis humanam formam habentibus: na-
scens prole carebit: contrarium vero continget si in signis
aquaticis: quod si in alijs signis nec multos nec nullos ha-
bebit natos. Nec cures verba ptolemei in libro quattuor
capitulorum de prole: nec verba hermeti in virga aurea
quod probata sunt esse falsa. Si planeta qui indicat de filiis coexistens fuerit: vel
planete infortunij adunatus vel in malo respectu aliquo eius est: filij nae-
scentis patre superstitie morientur. ¶ Dicit andrugagar: dominus pri-
mi triplicitatis domus quinte de filiis maioribus: secundus de medio-
ribus: tertius de minoribus indicat: quisque secundum fortunam suam.
Serum autem proles deprehendere poteris per hec quatuor. Per natu-

ram planete iudicantis de filiis positionē eius respectu solis p proprietatem quadrantis fm orientē & naturam signi in quo est primū horū quatuor fortissimū: sequentia ordine dicto degenerant. ¶ Messabala: vide partē filiorū que die & nocte sumis addendo orienti differentiā martis ad iouem: que si terminatur in signo masculino: prim⁹ natorū mas erit. ¶ Probatū est si iuppiter in quinta vel vndecima fuerit siue orientalis siue occidentalis a sole fuerit siue in masculino siue femini- no sig⁹ fuerit: prim⁹ natorū mas erit. ¶ Notādū etiā qd dñs gnte & venus iudicant de leticia: scōm statum eorum in natiuitate: & fm respectū do- mini quinte ad orientem vel ad almuteq oriētis: erit affectus filialis er- ga patrem.

Domus sexta. Primū dicendū de mēbris planetarū ⁊ p^{ri}us de eis q̄ visū concernunt. Soli ⁊ lune oculi dedicant^{ur}. Hermes: nascētis maris in die oculū dextrū sol iudicat: luna sinistrū: in nocte ecōuerso. Semine sō in die nascētis dextrum luna: sol sinistrum iudicat: nocte econuerso. ¶ Ptholeme^{us} tñ siue maris siue femine siue die siue nocte nascētis oculū dextrū sp̄ ascribit soli: sinistrū lune. ¶ Secūda^{us} bermetē: auris dextra nascētis die siue maris siue femine saturni est: sinistra iouis: nocte ecōuerso. Ptholeme^{us} sp̄ dexterā saturno: sinistrā ioui ascribit. Hermes: nascētis in die marti dexterā: sinistrā veneri siue mas siue femia fuerit attribuit: nocte ecōuerso. Ptholeme^{us} tñ sp̄ dextrā marti: sinistrā veneri dat. ¶ Omnes mercurio linguā ascribūt ⁊ hec particio capitis: mēbrozū aut̄ intrinsecus latentū hec particio. ¶ Sol cor cum cerebro habet. Luna pulmonē ⁊ stomachū: saturnus splenē. Iuppiter epas: Mars bilem: Ven^{us} renē dextrū: Mercuri^{us} sinistrū. Mars cu^m renere pudibunda vtriusq; serus. ¶ Jam dictū est in isagogis de participatione mēbrozū per signa: aries capiti p̄est. Taurus fronti s̄m bermetē scdm antiquos collo: Gemini brachiis cum humeris: Cancer pectori: huic quoq; stomach^{us} participat. Leo cordi stomacho etiam participat. Virgo dyasfraginati. Libra illis. Scorpi^{us} posteroza cū veredis habet. Sagittarius femora quib^{us} equis infedimus. Capricornus genua. Aquarius tybias. Pisces pedes. ¶ Andruçagar ostēdit in suo libro cū iusmodi dolorē quilibet planetarū in suo signo ostēdat. Saturnus in ariete pectoris dolorē: iuppiter cordis: mars capitis: sol femozū: venus pedū: mercurius tibiariū: luna genuū. Hoc pacto docuit cuiusmodi dolorē quibet planetaz in quolibet signo ostēdat quod se in quodam libro inuenisse asserit: nec rationē hui^{us} rei subiungit. Nos vero rationē hui^{us} rei partisōis dicemus. Inspice quēntis planetā ⁊ scias quotta domui post arietē prima sua sit: ⁊ si domin^{us} illius dom^{us} est in illa attribue ei caput quod arietē assimulat: qđ si ipse in scōo a sua domo: da ei collū qđ tauro sile. Et hoc exposuim^{us} in exemplo qđ de ariete supra dedim^{us}: qz capricorn^{us} est prima dom^{us} saturni ad quē aries ita se habet ut cancer ad arietē: in quo saturn^{us} dolorē pectoris significat: ⁊ cancer pectus indicabit ⁊ qz p̄ma dom^{us} iouis est sagittari^{us} in q̄ aries distat: sicut leo ab ariete: ⁊ leo cordis indicatiu^{us} ē iō iuppit^{is} i ariete cordis dolorē significat: ⁊ qz prima domui martis est aries iō mars i eo dolorē caput ostēdit: ⁊ qz aries non^{us} ē a leone domo solis ut sagittari^{us} ab ariete dolorē femozū ostendit: ⁊ qz aries est duodecim^{us} a tauro p̄ma domo veneris

Ex in finis

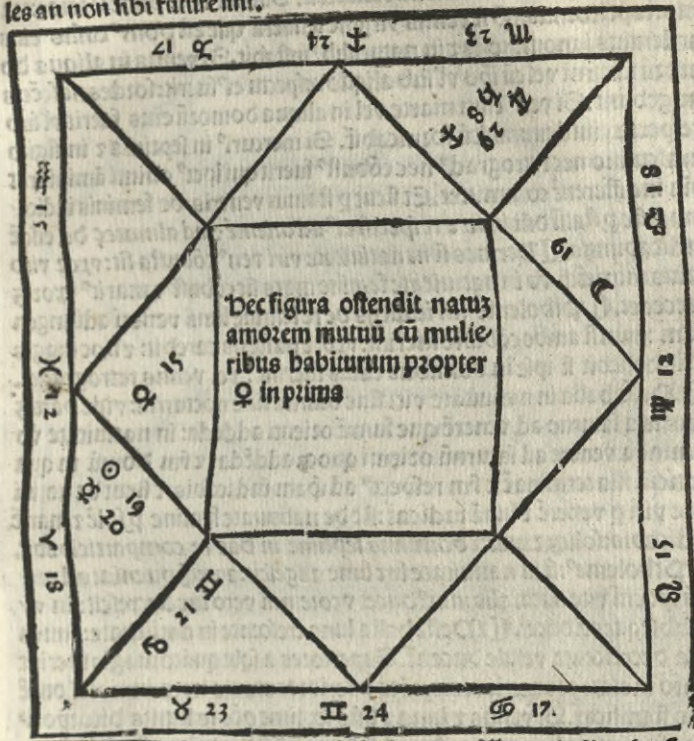
in p[er]filiis ab ariete q[ue] pedu[m] dolor[is] significant: ideo ea in ariete pedes in
dicat: q[uia] prima domus mercurij s[un]t gemini a q[uod] aries vnde dicitur: ut
a[li]q[ui]d tibi a p[er] dem[on]strat[ur] ab ariete: id tibi a mercurio iudicat. Et quia
a[li]q[ui]d dicitur a c[ir]co domo lune ut capricorn[us] ab ariete q[uia] capricor
na prima iudicat: id luna i ariete genua iudicat. ¶ Et sciend[um] q[uod] signa
informitatis s[un]t. Taurus: c[ir]co: scorpi[us]: capricorn[us] et pisces. ¶ Dicit mes
sias illa planete superi[us] hemispheri[um] tenentes de parte dextra iudicat: q[uod]
t[er]ra de infirmitate partis sinistre. ¶ Vermes dicit: caput ori[um] et
vultu[m] d[omi]ni colli sec[un]de domui: et sic deinceps s[ecundu]m p[ro]portionē q[uam] ab arie
te incipit. It[em] dicitur sententias aucto[rum]: nūc aut[em] dicend[um] qualis operan
di. Si in meritis alim[en]te[m] in aliq[ui]d signor[um] a sole cōbustū vel cū plane
te infirmitat[is] mēdū illi signi passurū iudica: s[ecundu]m partitionē quā in a
riete v[er]gunt. Similiter iudica si luna fuerit in aliq[ui]d angulorū vel in sexta
cū planeta infortunij nec aliq[ui]d planera fortune eā respexerit. s. mēbruz
passurū cruce dom[us] illa significatiua: magis aut[em] si luna cū planeta i for
mā aliq[ui]d signū infirmitat[is] temerit. Si luna cū saturno sine respectu
planete fortune aliq[ui]d signor[um] a quee nāc tenuerit fueritq[ue] ip[s]a et saturn[us]
hinc et inde latitudinis: lepre sedationē s[ign]if[ic]at: si in signo terre nāc: me
lencat[is] cōplexione[m] et plerūq[ue] cū morbo caduco. ¶ Dicit p[ro]bolemeus
Si sagittari[us] et gemini cū suo infortunio saturnū et martem habuerint:
manu[m] et vultu[m] s[ign]if[ic]at demonio[rum]: si luna cū marte aliq[ui]d aq[ui]co[rum] tenue
rit infortunij p[er] aqua[m] calidā. Si aliq[ui]d igneo[rum] p[er] ignē futurū s[ign]if[ic]at: si ali
q[ui]d aere[is] p[er] sanguinē. ¶ Dicit p[ro]boleme[us]. Si saturn[us] ē in q[ui]nta: vel eaz
et oppositio respiciat ip[s]a q[ue] frea fuerit: piete nascēs obuei: si aq[ui]ca: aq[ui]
tubmes p[er]f. Si saturn[us] vel mars fuerint in sagittario: ab e[is] p[ro]sterne[re].
Si deus legetime est in nona vel in tertia et planeta infortunij eū respere
rit: loco edino cadet. ¶ Si sol sup[er] terrā fuerit in aliq[ui]d angulorū a duna
ma saturno vel ei opposit[us] vel ex quadrato nullo planeta fortune eum
respiciet: cecitate laborabit. Si mercuri[us] d[omi]n[us] sexte est p[re]dicto mō se ad
saturnū sic habens: perpetuā cecitate[m] s[ign]if[ic]at: testimonij aut[em] hoc firm[us] erit
si luna solē vel saturnū respiciat sic se habentes. Similiter iudica: si lu
na fuerit sup[er] terrā nocte ad saturnū se habuerit p[re]dicto de sole mō: ma
gis aut[em] si ip[s]a ē deus sexte: s[ign]if[ic]at iudica si mars ad solē vel ad lunā mō p[re]
dicto de saturno modo habuerit: s[ed] malū i oculo patiet[ur] ex ictu. Ex ictu hois
et mars iuane forme signū tenuerit: si igneo[rum] aliq[ui]d ex ictu bestiarū si
aliq[ui]d iro[rum]: s[ign]if[ic]at et ferroci aliq[ui]d aq[ui]co[rum] p[er] ex cerebri reumate. ¶ Et sci
entia si mercuri[us] ē cū safno et si aliq[ui]d ei[us] resp[ec]tū malo: nec mars nec aliq[ui]d
planete eū respiciat: signū ipe[ri]t[ur] et ligatū: magisq[ue] si sup[er] terrā fuit s[ign]if[ic]at si

ut

de morte nati

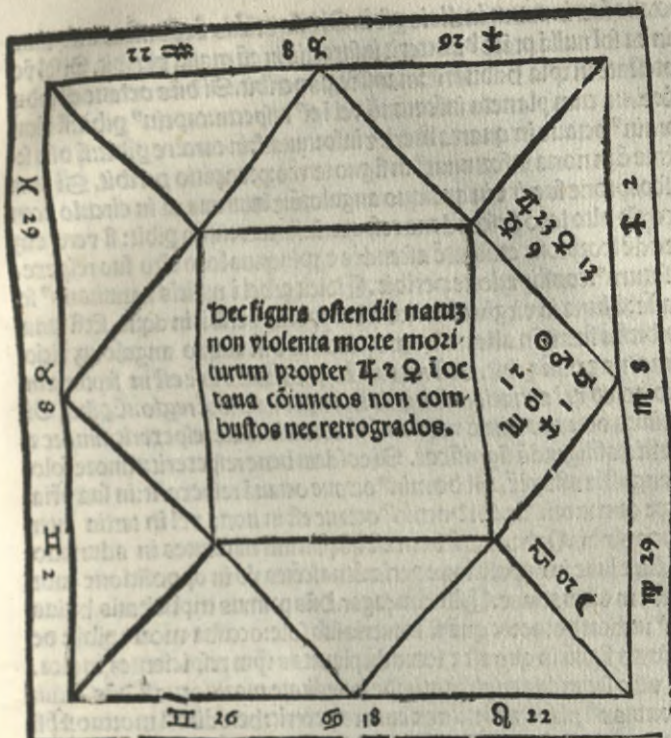
ipse predicto mō se hñs pisces tenuerit vel dominus orientis vl' almu
teq natiuitatis fuerit: mut⁹ erit: si ipse est in piscib⁹ cū soler dñs orientis
idem: marsq respiciat eū nec saturnus: torrente locutionis laborabit.
Si luna sub terra fuerit et cum planeta infortunij in aliq domo satur
ni: pectoris laborē cū tussi significat. Si saturn⁹ dñs sexte est: super ter
ram et mars euz male respiciat nec aliquis planeta fortune: malū in au
re dextra significat: quod si eodem mō sub terra se habuerit splenis infir
mitatē significat. Si iuppiter dñs sexte fuerit et super terrā et eum plane
ta infortunij male respiciat: significat infirmitatē auris sinistre. Si sub
terra eodē modo se habēs: infirmitatē epatis. Si mars dñs sexte super
terrā est et infortunat⁹: infirmitatē dextre naris significat. Si venus si
militer se habuerit: infirmitatē sinistre auris. Si mars sub terra p dicto
mō se habuerit: ictericia laborabit. Si venus sic sub terra se habuerit: i
renibus patiet⁹. Si venus cum marte in scorpiōe fuerit: mentula ei cur
tabitur. Videndū est si pars infirmitat⁹ que die sumit a saturno ad mar
tem nocte ecouerſo addēda orienti: si subiecta fuerit respectui mali pla
nete nec respectui alicuius planete fortune: patiet⁹ membrū significatū
a signo quo ipa pars infirmitatis inuenit. ¶ Semp vidēdū est si almu
teq dño sexte cōiunct⁹ fuerit vel male eum respiciat sine opugnatiōe
planete fortune et dñs sexte a sole orientalis fuerit: morbus per locū illi
us planete significatus perpetuus erit. Si vero occidentalis a sole pre
dicto modo se habuerit: plurib⁹ infirmitatibus laborabit quarū nulla
perpetua erit. ¶ Ptholeme⁹ ait cui⁹ oriens taur⁹ vel scorpi⁹ fuerit: ipse
met suū morbū cibis nō cōferentibus: cogitationeq pusillanimitati suam
infirmitatē augebit. Hoc autē dictū est quia dominus orientis est dñs
sextę: et fm hanc rationē iudicauit ptholeme⁹ pportionē signorum. Lūi⁹
oriēs aries vel libra fuerit: ipse sibi cā mortis erit: qā dñs orientis et octa
ue idem est. Lūi⁹ vero aquari⁹ ipse sibi inimicos pabit: qz dñs oriētis et
duodecie idē ē. Lūi⁹ oriēs capricorn⁹ auar⁹ erit: qz dñs oriētis et secūde
idem est. Si oriens sit virgo vel pisces: sua industria regū familiaritatē
et honorem sibi comparabit quia domin⁹ orientis et decime idem est.
Si oriens sit sagittari⁹ vel gemini: ex repositione negociatione compa
ratorū ditabit qz domin⁹ orientis et quarte idē ē. ¶ Dicit andrūgagar:
dominus prime triplicitatis sexte de infirmitate iudicat: domin⁹ secun
de triplicitatis sexte de seruis: dominus tertie triplicitatis eiusde sexte
de pecudibus. Si status domini prime triplicitatis laudabilis ē: parū
morbis laborabit. Si vero illaudabilis: nascēs morbis multis afflige
tur: et secūdam hoc quod dominus triplicitatis secūda⁹ domus sextę: et

mercuri⁹ ad orientē & ad almutē se habuerit: fm hoc iudica an seruos
habiturus sit: & si habiturus est an bonū an malū p eos consecuturus: &
fm q dñs tertie triplicitatis & luna se habuerit ad orientē & ad almutē
scdm hoc iudica an habitur⁹ sit pecudes an non: & si habiturus: an vti
les an non sibi future sint.

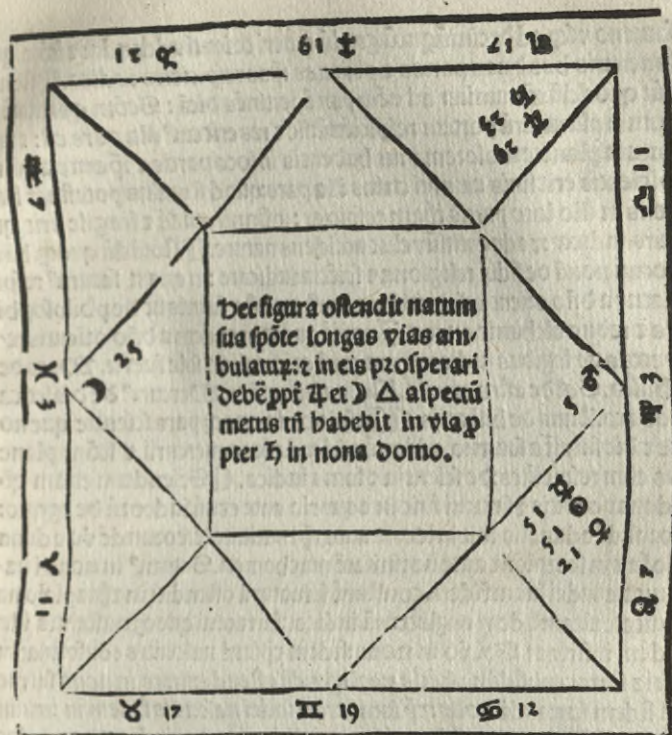
Dominus septima. Ptholemeus. Venus indicat de femi-
nis: scdm hoc q ipsa se habuerit in natiuitate de illis iu-
dica. Si ipsa fuerit in septima vel in duodecima discor-
dias cum ipsis nascens habebit vel pro illis. Si vo in ori-
ente vel in vndecima: amorē mutuū cum ipsis & vtilitatē
pro ipsis non modicam. Si venus in leone fuerit: amor
vsq; in lāguorē intēdes. Dico aut si oriens est aliq; domū veneris vl do-

mus honoris eiusdem: res ampli⁹ intendet^r & q̄cūq; de venere dicta sūt
constā: si illa nec retrograda nec cōbusta nec infortunata fuerit. Qd si
ip̄a combusta fuerit & i aliquo anguloꝝ nec iuppiter eam bene & forni
respererit: multa occulta & cōtra naturā cōmitteret: & magis bec erūt si ve
nus aliqđ signorū incōtinentie tenuerit. Sūt aut̄ bec: pisces: aries: tau
rus: capricornus: qđ si venus virginē tenuerit que est dom⁹ casus eius
ardentius ignominios⁹ & in naturalib⁹ instabit. Si venus in aliqua do
morū saturni vel cū ip̄o v^l sub aliquo respectu ei⁹ fuerit: fordes nascēti
augebunt^r. Si ven⁹ cum marte vel in aliqua domorū eius fuerit v^l sub
respectu eiusdem: multū fornicabi^r. Si mercuri⁹ in septima & in signo
masculino nec retrograd⁹ nec cōbust⁹ fuerit qui ipet^r animi āministrat
oīa in differēc⁹ committet. Et sicut p̄ statum veneris de feminis iudica
mus: sic p̄ statū dñi in se & respectū ei⁹ ad orientē & ad almuteq; de eisdē
iudicabimus. ¶ **V**ermes si in natiuitate viri ven⁹ cōbusta sit: vxor viro
prius moriet^r: si vō in natiuitate femine mars sit cōbust⁹: marit⁹ vxoreꝝ
precedet. ¶ **P**tholeme⁹: in iudicijs de re femine lunā veneri adiangen
dam: nam si ambe cōbuste fuerint: vxore nascens carebit: & hoc magis
se sic habebit si ipse in domibus casus fuerint: vel venus retrograda.
¶ **M**esseballa in natiuitate viri siue diurna siue nocturna: vide partes
vxoris a saturno ad venerē que sumit^r orienti addēda: in natiuitate vō
femine a venere ad saturnū orienti quocq; addēda: & fm domū in qua
noticia illa terminat^r & fm respect⁹ ad ipam iudicabis: & sicut de natiui
tate viri p̄ venerē & lunā iudicat^r: sic de natiuitate femine p̄ solē & martē
iudicabis: soliq; & marti dominus septime in hac re participabit.
¶ **P**tholeme⁹: si in natiuitate lux lune angescit: anteq̄ pueniat ad me
diū spaciū vite naturalis: nat⁹ ducet vxorem: si vero lux decrescit: in vi
ta subsequenti ducet. ¶ **M**esseballa luna crescente in natiuitate: iuuen
cule decrescēte venule ducēti. Superiores a sole quāto magis fuerint
tanto in etate prouectiores: quāto inferiores etanto nato iuniores ducē
das significat^r. Si venus & luna & dñs septime oēs in signis bicorpoz
bus fuerint multas vxores ducet: si duo tm̄ de his tribus sic se habue
rint: pauciores: & sic deinceps: si in signo firmo: vnā. Et eodē modo iu
dicandū in natiuitate femine per solē & martē & dominū septime. ¶ **D**i
cit andrugar dñs prim⁹ triplicitatis domus septime de vxore iudi
cat: secund⁹ vero triplicitatis dominus de aduersarijs: tert⁹ vō tripli
citis dominus de participantib⁹ quālibet rem: & scdm vim & for
titudinē cuiusvis horū: & respectū ad orientē & ad dominū orientis: iu
dicabis de cōmodo vel in cōmodo ex supradictis puenturo.

Dominus octaua. Iuppiter et ven^o in domo octaua nec cō-
busti nec retrogradi: nō violenta morte moriturū signifi-
cant. Si saturn^o i octaua et oriēs ignee nature fuerit: per
aquā moriturū signū: martē tenēte octauā humane figure
signū: vel secundā tauri faciē vel primā leonis: ferro pe-
riturū significat. ¶ Ptoleme^o. Si mars fuerit in gemi-
nis et sol in piscib^o per quadratū ab eo distans in natiuitate diurna: vel
luna i nocturna: suspendio peribit: si luna fuerit in octaua cum saturno
vel marte vel mercurio non fortunato vel in respectu quadrato ali-
cuius horum: male morietur. ¶ Messeballa si venus a sole distiterit.
quadragesima septem gradibus siue orientalis siue occidentalis. Mer-
curius viginti septem: et alter horum potestatem in octaua habuerit:
male morietur. Si mars ioui oppositus fuerit et alter horum dominus

octave fuerit: manu iudicio pibit. Si dñs oriētis ē cōbustus in septima
z in ea sol nullā prātē habuerit insurgētū in eū manu peribit. Si sol vō
potestatē in ipsa habuerit: manu regis peribit. Si dñs octave est in du
odecima cum planeta infortunij vel i ei⁹ respectu: captiv⁹ pibit: si idem
domin⁹ octave in quarta fuerit z infortunat⁹: in carcere pibit: si dñs se
ptime ē in nona infortunat⁹ in signo terreo: precipiti⁹ peribit. Si luna
in scorpione fuerit z in aliquo angulorū: z saturnus eā in circulo ecen
trico ab alto loco descendens respexerit: fluxu ventris pibit: si vero eaz
in eodē scorpione existentē ascendēs z p̄pinquus loco alto suo respere
rit saturn⁹: constipatione peribit. ¶ Dicit cēbel i multis natiuitatib⁹ le
passe: si luna in virgine fuerit: soli opposita peribit in aqua. Et si luna
combusta fuerit in aliqua domo saturni z in aliquo angulorū vicio
pulmonis z tussi pibit. Et si mars est dñs octave z ipse est in septima in
signo aereo vel aquatico: sanguis fluxu per inferiorē regionē pibit. Si
dominus octave orientē vel dominū orientis male respexerit: timore z
angustia affligendū significat. Si eosdem bene respexerit: timore solo
sine angustia affliget. Si domin⁹ octave octauā respexerit: in sua p̄ria
vel p̄pe eam morietur. Si domin⁹ octave est in nona vel in tertia inter
alienos obibit. ¶ Probatū item est qđ plurimi nascentes in adunatio
ne solis z lune in oppositione perierūt nascētes vō in oppositione mor
tui sunt in adunatione. ¶ Andrugagar. Dñs p̄rimus triplicitatis huius
dom⁹ iudicat de morte quē si iueneris sub sole: occulta morte pibit: de
qua iuxta signū in quo est z secundū planetas ip̄m respicientes iudica.
Dñs vero secundus triplicitatis: de hereditate mortuorū: z si dñs secun
de domus est planeta fortune z eum respexerit: hereditati mortuorū p̄fi
debit. Dominus vō terci⁹ triplicitatis s̄m statum suū de statu cogitatio
num nascentis mentisq; angustijs iudicat z penitentia.

Dominus nona. Si dñs orientis in nona fuerit sponte sua vias longas ibit qđ si planeta fortune in eadē nona cū ipso fuerit vel ipam respiciat: in vijs suis bene ei continget: si autē aliter: ecōuerso. Saturn⁹ in nona ostendit metus futuros in itinere: magis autē in mari: et adhuc ampli⁹ si in signo aq̄tico. Mars filr in nona timorē indicat: sed magis in terra futū: et adhuc ampli⁹ si in signo terreo. Si dñs orientis est in nona: ostendit nascentes vias longas affectare: similiter dñs orientis in septima ostendit qm̄ in sua patria parū morabit: et scđm ei⁹ statum inter alienos ei cōtinget: et fm̄ respectū planetarū ad ipm̄. **U**idenda est quoq; pars itineris in terra agendi que sumit iuxta equatio nem domozū a domino none vsq; ad principiū none addenda orienti. Similiter pars itineris agendi per aquas inspicienda: que sumitur a

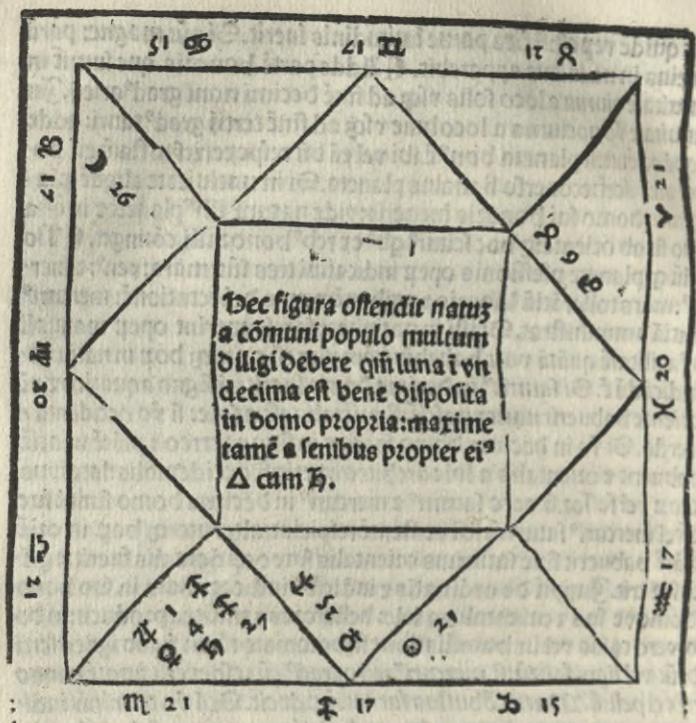
saturno vsq; ad decimūgnū gradū cancri orienti addenda: et scdm qđ
inuenieris has duas partes et planetas ipsas respiciētes iudica. ¶ Nunc
aut quoddā cōmuniter ad oēm partē pertinēs dicā: Scdm qualitatē et
statum planetarū partem respiciētū: sic et res erit cui illa pars est: et fm
statum planete maiorem vim habentis in loco partis et ipsam partē re
spicientis erit finis eius rei cuius illa pars: quod si nullus potestātē ha
bens in illo loco partis ipsam respiciat: infirmū quidē et fragile erit qđ
pars indicat: et aduentitiū velut accidens nature. ¶ Notādū quoq; hāc
domū nonā de fidei religione et sciētia iudicare: in qua si saturn⁹ respi
ciatur a dño orientis: sciētiā de constantib⁹ et firmis ut de philosophi
cis et rebus alchimie queret. Iuppiter quoq; in eadem a dño orientis re
spectus de legibus iudicat et magis si orientalis a sole fuerit. Mars de
phisea. Sol de astronomia. Venus de musica. Mercuri⁹ de dialectica
et abaco. Luna de historiis. ¶ Inspicienda quoq; pars scientie que no
cte et die sumit a saturno ad iouē addenda loco mercurij et scdm plane
tas eam respiciētes: de scientia et fama iudica. ¶ Sciendum etiam qđ
adunatio iouis et saturni fuit in aquario ante exitū iudeorū de egypto:
eorundē adunatio fuit in leone ante xpī natiuitatē: eorundē vō aduna
tio fuit in scorpio ante natiuitatē machometi. Saturn⁹ in nona i na
tiuitate iudei suam fidem constantē seruaturā ostendit: in xpiani vō na
tiuitate: suam fidem neglecturā iudicat: sarraceni quoq; nascentis idēz
fidem infirmit. Sol vō in nona: fidem xpiani nascentis consolidat: iu
dei et sarraceni: fidē nascentis negligendā ostendit: mars in nona sarrace
ni fidem seruandā docet: xpiani vero et iudei nascentis fidem in irritum
ducit. ¶ Andruçagar dñs primus triplicitatis none iudicat de vijs lon
gis. Dñs vero secund⁹ triplicitatis de scientia. terti⁹ vero de somnijs: et
scdm statū horū de his reb⁹ iudicandū. Et si dom⁹ nona in signo firmo
inchoet: vel saturnus in ea: nisi ipsa inchoet ab ariete: somnia vera vi
debunt. si vō in signo mobili: somnia sine effectu erunt. ¶ Si saturnus
dñs none fuerit: plurimis sōniorū suoz mortuos et plactus et demones:
sepulchra quoq; et vias suas p̄deserta fieri videbit. Si iuppiter domi
nus none fuerit plurimis sōniorū suoz personas honorabiles oratio
nes facere ecclesias: et huiusmodi videbit. Si mars: bella: egtes: equos
ignes: canes. Si sol: reges: principes: ptates. Si ven⁹ feminas et reliquā
materiā odarū. Si mercuri⁹ doctos libros scholas et huiusmodi. Si luna
aquas mare puteos iter agere volare per aera videbit.

in quarta vel in quinta: signo autem feminino: pone eam hylech: et quere ei al-
 cochoden operans ut supra. Si natiuitas nocturna fuerit: vide si luna fu-
 erit in aliquo loco in quibus primo eam diximus esse querendam: pone eam
 hylech: si vero in nullo illorum locorum eam inueneris. Vide si veneris in ne-
 neris in aliquo loco in quibus ipsam querendam supra diximus vel in quar-
 ta vel in quinta: pone eam hylech. Si neque in die neque nocte hylech virali-
 bet harum inueneris: pone decimam hylech et quere ei alcohoden: si non
 inueneris illi: sume partem matris quam die sumis a venere ad lunam: nocte
 e contrario addenda orienti: eam pone hylech et quere ei alcohoden quod si non
 inueneris duc decimam domum cum ascensionibus circuli recti ad proximum
 locum corruptionis annorum vite. Hermes: planeta malus in cancro ostendit
 matris infirmitatem perpetuam et vitam breuem. Si vero malus in leone prae-
 eadem corrigent. Vide quis fuerit almutec super quattuor loca principa-
 lia matris: que sunt locus veneris: et locus lune: et decima: et pars matris
 et secundum statum illius almutec: et respectus ad illum iudica de fortuna vel in-
 fortunio matris. Si venus vel luna in duodecima fuerit: mater filium
 suo affectu priuabit. ¶ Si vis scire an habitus sit natus honoris vel patris
 vel fame magne futurus sit primo adunatio iouis et saturni inspicien-
 da in qua triplicitate fuit: quod sic scies. Scias adunationem iouis et saturni
 in arietis: post 960. annos reiterari: et in fine singulorum viginti annorum
 in aliquo igneorum adunari: et fit adunatio eorum in igneis in nono a prece-
 denti adunatione et ita in signis igneis duodecies adunant in 200. fere
 et 40. annis: deinde fit adunatio eorumdem in signis terreis secundum ordinem
 predictum de signis igneis: toties et tanto annorum numero. Deinde fit adu-
 natio eorum in signis aereis: predicto modo. Tandem in aquaticis oino per
 dicto modo. ¶ In tempore autem hoc. 1154. ab incarnatione domini est adunatio
 eorum in triplicitate terrea: eorum. n. prima adunatio in signo terreo fuit in
 virgine: post adunationem autem in igneis mutatio est facta in terreis: nunc autem
 122. anni sunt ex quo inceperunt adunationes in hac triplicitate fieri:
 restat autem adhuc. 113. per quas continuabunt adunationes eadem. Dis autem na-
 tiuitas que fit in hoc tempore dum adunationes in terreis fuerint magni ho-
 noris et magne fame erunt. Magis autem cuius oriens fuerit gradus in quo
 prima adunatio fuit cuius oriens fuerit gradus in quo fuit adunatio
 proxima ante natiuitatem. Est autem distantia adunationum vigin-
 ti annorum. ¶ Hermes. Omnis nascens cum aliqua fixarum primi hono-
 ris in oriente vel in principio decime vel in gradu solis in natiuitate
 diurna: vel in gradu lune in natiuitate nocturna habuerit. Honoris et diuiti-
 as maiores quam antecessores sui possidebit secundum temperantiam illius fixe

de bym pto ulma
 1110

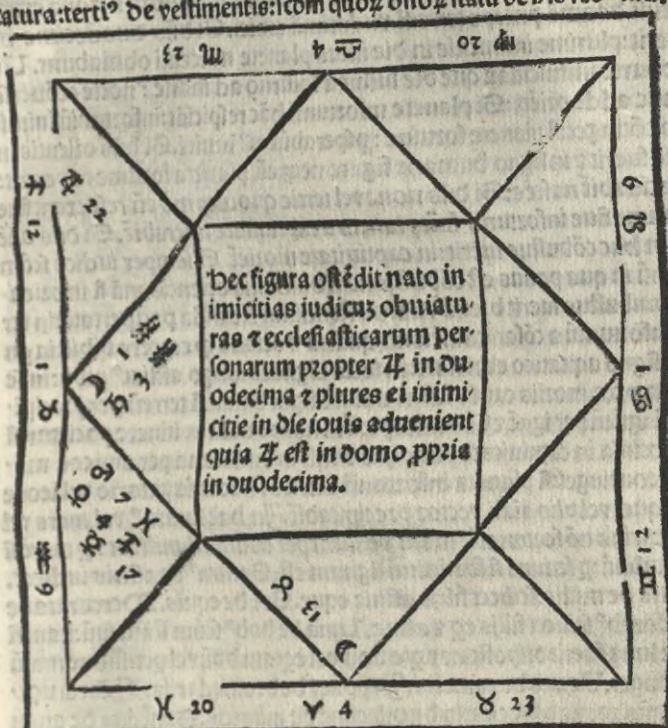
Hoc quidē vep est: si fixa parte latitudinis fuerit. Si autē magne: parū
 vis eius in natiuitate apparebit. ¶ Adde partē honoris que sumit in
 natiuitate diurna a loco solis vsq; ad finē decimi noni grad^o arietis. In
 natiuitate vō nocturna a loco lune vsq; ad finē tertij grad^o tauri: adde
 in quā ozienti: si planeta bon^o ē ibi vel eā bñ respexerit fm statū ei^o ho-
 norē adipiscet: ecōuerso si malus planeta. Si in natiuitate aliquē pla-
 netam in domo sui honoris iueneris: vide naturā illi^o planete et in quā
 domo sit ab oriente: p hoc scitur^o qb^o ex reb^o honor illi cōtinget. ¶ No-
 tandū q; planete pfectionis opez indicatiui tres sūt: mars: ven^o: et mer-
 curi^o: mars tolleratiā laboris et agilitatē: venus delectationē: mercuri^o
 scientiā amministrar. Si isti in natiuitate se respexerint opez manuali-
 um facilitatē quātā vult habebit: scdm vim tñ cuiusq; horū in natiuita-
 te iudicā dū ē. Si saturn^o in decima domo fuerit et i signo aquatico et vi
 in oriente habuerit nauta nasci: si ozientalis est a sole: si vō occidenta-
 lis cerdo. Si vō in decima domo fuerit et in signo terreo et ptātē in oriē-
 te habuerit et ozientalis a sole architectoz erit: si occidentalis: latomus
 puteoz vel fossor. si vero saturn^o et mercuri^o in decima domo simul fue-
 rint vel mercuri^o saturnū ibi existentē respiciat: alteruterq; horū in oriē-
 te ptātē habuerit siue saturnus ozientalis siue occidentalis fuerit: agri-
 mensoz erit. Iuppis de ordinatis et iudicib^o iudicat. mars in suo hono-
 re domove sua et ozientalis a sole: bellatores et milites producit: in do-
 mo vero casus vel in humiliatione flebotomatozē: in signo igneo ferri
 fabzū: vel ligni fabzū: si mercuri^o retrograd^o eū respexerit futozē panno-
 rum vel pelliū. Mars cōbustus furnariū pducit. Sol vō dominū iudi-
 cat: venus caupones: lufos scacoꝝ: bistrīōes: mimos et c. huiusmodi.
 mercuri^o: magistros: scribas. Luna vō mercatores: iterq; agētes. ¶ An-
 druagar: dñs prim^o triplicitatis dom^o decime de matre iudicat. Dñs
 secund^o de honore: tert^o de pfectione: scdm vim autē cuiusq; horū in
 natiuitate iudiciū moderandū. ¶ Pi holeme^o p planetā ozientālē scies
 professionem nascentis. et iudica fm q; docuimus si saturnus in deci-
 ma esset iudicandū.

de honor

Dominus vndecima. In hac iuppiter: nec retrograd⁹: nec cōbustus: nec in domo casus: vel humiliatōis: fortunā et fauorē cōmunē in oib⁹ rebus suis ostendit: magis autem si ptatē in oriente habuerit: vel in loco solis in natiuitate diurna: vel i loco lune in natiuitate nocturna. In hac venus amorē muliebzē multiplicat: sed ab amoris principio finis degenerat: qz bec est dom⁹ opposita domui leticie venetis. Mercuri⁹ in hac figuram boīs optinens amicitia prudentiū et paruulorū promittit: si nō hominis figuram optinet: mercimoniorū fortunam promittit. Sol amicitia regum et potestati. regūq; clauigerū ostendit: finem eius rei scdm statum solis diiudica. Saturnus et mars cōtrouersias et molestias ex parte amicoꝝ minant et pannorū amissionē. Naz plurimi sapientum pannos huic domui ascribunt: alij sō quinte: luna

nec cōbusta nec adunata nec a planetis infortunij male respecta: amicitia & fauorē coinz promittit. Uide partē amicorū que sumit die a mercurio in locū lune: nocte econuerso addenda orienti: & scdm domū in q̄ est & sm planetas hāc partem respicientes iudica. ¶ Andrugagar: pri-
mus dñs triplicitatis hui⁹ vñdecime de amicis iudicar: secūd⁹ de mercatura: tertī⁹ de vestimentis: scdm quoz dñoz statū de his reb⁹ iudica

Duodecima domus. Dec inimiciarū & captiuitatum et carceris & equitaturarū & hominum presidētiū brutis: nā planete h̄ existētis docet ex q̄ pre p̄dicta timeam⁹. Saturn⁹ enī senū & senoz & hoīuz iutiliū ostēdit. Iuppit⁹ honorabiliū fideiq; m̄groz iudiciū q̄q; inimicitias ostēdit. Mars militū violētorū & vniuersoz latronū. Sol regū

z patris. Venus feminei sexus matrisq. Mercuri⁹ magistroz sapiētū
eloqētū: luna vniuersozū. ¶ Et fm domū quā iudicat planeta hic exi
stens: ex parte illi⁹ domus inimicitie puenture sūt. Nā si planeta p^{ma}z
iudicauerit ipse nascens inimicitias sibi cōpabit: si secundaz pecunia: si
tertiā fratres: si quartā parentes: si gntā filij: si sextā serui: si septimā vx
res z socij in aliq negotio: si octauā hereditas mortuoz: si nonā extra
nei: si decimā pnceps terre: si vndecimā amici. Si dñs duodecime hic
fuerit: plurime inimicitie in die illius planete nascenti obuiabunt. Vi
de partē inimicitiaz que die sumit a saturno ad mariē: nocte ecduerso
banc adde oriētē: Si planete infortunij hāc respiciāt: infortuniū inimi
cis cōtinget: si planete fortune: p^{er}sperabūt ei⁹ iimici. Si dñs orientis in
bac fuerit z in signo humane figure neq; eū planeta fortune respererit:
captiuiabit nascēs. Si dñs none vel tertie quocūq; mō eū respererit siue
fortune siue infortunij fuit planeta a captiuitate liberabit. Si dñs oriē
tis in hac cōbustus fuerit: in captiuitate moriet. Et semper iudica scdm
domū in qua passus est cōbustionem dominus orientis: nā si in orien
re combustus fuerit breuē vitam ostendit: in secunda paupertatē: in ter
tia infortuniū a cōsanguineis: in quarta z octaua q^{uo} carcere pibit: in gn
si in signo aquatico ebrietate: in sexta lāguore longo afflic⁹ pibit: in se
ptima vxor mortis causa scdm naturā signi erit: ut si terreū per precipi
ciū: si igneū per ignē z sic deinceps: si in nona: mala in itinere paciētur: si
in decima in captiuitate principis erit: si in vndecima per amicos ma
lum contingeret: si planeta infortunij fuerit in hac in sagittario vel leone
ab equo vel alio aīali vector precipitabit. In hac saturn⁹ vel mars vel
mercurius nō fortunat⁹: malū venturū per bestias significat: p^{er} marē si
masculinū: p^{er} feminā si femininū signum est. Saturn⁹ de asinis iudicat.
Mars de mulis: scilicet filijs asinū eque. Sol de equis. Mercurius de
brudonib⁹ scilicet filijs eq^{ue} z asine. Luna de bob⁹ scdm statū suū: nam si
male luna fuerit disposita: ex pie boū vel egratu boū vel pcussione malū
contingeret. Venus de camelis. Iuppiter de dromedarijs. ¶ Andruca
gar: dñs prime triplicitatis duodecime de inimicis. Secundus de angu
stijs: Tert⁹ de pecorib⁹ z pecudibus iudicat singuli fm propriū.

¶ Explicit feliciter liber abraham iudei: Utilissimus in ea parte astro
logie q^{ue} de natiuitatib⁹ tractat: cū figuris exemplaribus singulis domi
bus antepositis.

Magistralis compositio astrolabij hanrici bate ad petitionē fratris
 Wilhelmi de morbeke ordinis p̄dicatorū dñi pape penitentiarij ⁊ ca-
 pellani ec̄.

Prologus

Vniuersorū entium radix ⁊ origo deus
 qui nobiliores entia ⁊ digniora eterna
 felicitas vita perpetue beatificet: Frater
 wilhelme quia v̄ro beneplacito tanq̄
 vere amicitie interuexu firmo pernetus
 fm̄ meū posse paruulū satisfacere sū pa-
 ratus: qđ vobis promiserā cū apud vos
 essem lugdunī ecce me p̄mptū adimple-
 re: cōpositionē videlicet ⁊ v̄sū mei astro-
 labij quē admodū p̄ me ingeniatus fue-
 ram: ⁊ manu cōpleui p̄pria: p̄ qđ ea q̄ p̄
 astrolabiū cōe haberi p̄nt: etiā sūt para-
 ta. Et amplius in quos grad⁹ planete ra-

dios p̄iciūt cū p̄cisione: necnō ⁊ directionū opus: ⁊ signorū ascensiones
 inter celi quartas. Loca quoq; planetarū cū sup̄ terram nobis apparue-
 rint: adhuc autē ⁊ latitudines eorū dē modico instrumenti cu-
 iusdā cōis quo in multis indigemus interueniēte: fm̄ estimationē aut
 veram aut veritati valde p̄pinquā si libuerit possunt inueniri. Breuiſ
 autē ⁊ succincte itā sū de his q̄ de cōpositione ⁊ v̄sū astrolabij in publi-
 co p̄m̄lgata sūt: s; ea q̄ p̄ me excogitauerā nec scripta inuenerā vīq; q̄q;
 vobis seriose scribere tētabo. Scribā igit vobis p̄mo qualis in cōpo-
 sitione manū dirigebā. Deinde modū v̄sus p̄ me excogitati subiunge-
 re cōtabo.

Acepi ergo cū dei adiutorio pulchri eris ⁊ mūdi laminā
 vnā: eq̄lis sup̄ficie ⁊ polite circularē: p̄et̄ eminētiā quan-
 dā armille deputatā: fortē quoq; ⁊ spissā ut propter figu-
 rationes in ea figurandas torqueri nō posset aliquorū suz
 nec incuruari. Cuius diameter quasi duorū pedum extite-
 rat ut cōpetenti⁹ in ea fieret qđ intendebā. Et figuravi in
 ei⁹ margine circulos sup̄ idem centrū in medio lamine locatū. Et p̄tra-
 xi duos diametros orthogonaliter se sectātes in centro: quaz vna ab
 armilla sitie a loco armille deputato descendebat: altera ex transuerso
 ibat: ⁊ distinxī illos circulos per grad⁹ ⁊ numeros suos. Ita qđ interior
 oīz illoz circuloz per gradus erat diuisus: ⁊ numer⁹ gradū auct⁹ per

quinariorum exteri⁹ inter alios circulos erat locat⁹. Deinde a pūcto sectionis
 diametri transversalis et circuli interioris versus inferiorē partē tabule
 numeravi. 38. gradus et 42. minuta: et ibi feci signū. Postea extendē
 bam filiū ab intersectione alteri⁹ diametri et interioris circuli sub armilla
 usq; in signū illud: signaviq; sectionē fili illi⁹ et diametri transversalis
 et p hanc sectionē circū duxi circulū super centrū primo positū: et hūc cir-
 culum p equinoctiali figuravi. Accepi autē numerū illū. 38. gradus et
 42. minutozū: quia tātū eleuat aries in meridie sup orizontem vbi na-
 tus fui ego. Talis enī equinoctiali circulo posito poterā orizontem inte-
 gram infra mei instrumenti limbum collocare. Equinoctiali igit circu-
 lo p modū quē dixi ptracto: figuravi hincinde sibi coequidistantes cir-
 culos cancri et capricorni scōm declinationē sibi debitā. Deinde descri-
 psi orizontem ad latitudinē. 51. graduū et 12. minutozū q est machlinie
 et hictor⁹ infra limbū ut dixi cecidit. Postea egdistantes orizonti almi-
 cantarath circulos descripsērā ad binos gradus distantes. Orizontem
 aut in lamina ppter maiore notitiā bene profundavi: similē et qōlibz
 quintū almicantarath. Figuravi etiā circulos altitudinū qui agimūth
 appellant: orizontē et sibi equidistantes orihogonalit secantes: quozū
 primū illum. s. q per verum oriens qō est arietis et per genith capitis et
 per verum occidens currit: profundū feci in tabula ut ad ipm pmprior
 sit aduersio. Et alios circulos agimūth qui sūt ab hoc pmo versus me-
 ridiem siue versus armillā secare feci orizontem: et sibi potentia equidi-
 stantes almicantarath: ad trinos grad⁹: ab eodē vero profundato cir-
 culo interiori versus centrū tabule qō pro polo septentrionali ponit ppe-
 artitudinē spaciū: nō nisi ad sex. Quozū oīuz ars factina per diuersos tra-
 ctat⁹ satis diuulgata ē. Proinde exaravi arcus horazū duodeci videlz
 supra orizontē ut eis vteremur dū placeret: et duodeci sub orizonte sicut
 docet ars componendi: nisi qō in vno diuersitas erat modica qm mo-
 dum protrahendi arcus horazū et veritatē diuisionis ppter horas inue-
 niendas necipedit nec transmutat. Protraxērā enī infra circulū cancri
 versus centrū tabule vnū egdistantē ad sex grad⁹. Et aliū extra circulū
 capricorni similiter equidistantē ad sex. Et sup hos duos et mediū egnocti-
 alem: cōstitui horas illas put cōueniens erat. Hoc aut ppter aliqua feci
 de quibus postea mentio fiet.

Sed qz iudicioz auctores alig equatiōes aspectuū: et directio-
 nū sup horas tpales et eaz ptes sicut et domoz equatiōes put i
 eoz appet opib⁹ expresse fundauerūt. Idcirco ut hic mod⁹ in
 instrumento vltro se nobis offerret hanc diuisionē ingeniat⁹.

fui quālibet enī portione triū circulozū iam noiatoz inf arcus horarū interceptā sub oriōnte in gncz partes equales sū partū. Et p quēlibet tria puncta triū harum partiū in his tribus circulis sibi correspondētium arcus circuloz modo quo in horis fiebāt protrahi. Deinde ponēdo pedem circini imobilē supra centrū q pro polo ponif extēdi periferiā: et protrahi arcus circuloz multoz a sūmo arcū horaz vsq; deorsū ex trāuerso secādo eos quasi ad distantiā graduū binoz: et hoc in hūc modū. Duo qdē prima spacia duaz horarū p arcus circuloz trāuersales secta erant sicut dixi: necnō et eadē dispositiōe et mensura duo tertia et duo quita: sed dno secūda duab⁹ horis deputata: et duo q̄rta: et duo sexta spacia vnā habebāt inter se mensurā et dispositiōe: a p̄dictis tā in mensura quasi vni⁹ grad⁹ cōstrictionis et dilatatiōis circini differentes. Ita q quibet arcus trāuersalis duas horas copulans in arcū hore cōmūne sic terminabat q in medio duoz arcū trāuersaliū coalternozū ex parte alia finē habebat in hūc modū. Et hi trāuersales arc⁹ ad maiorem p̄mptitudinē operationis aspectū et directionū prout in vsu apparebit multū sūt expedientes. Et hec est dispositiō figuratiōis mee tabule in vna suarum facierū.

Ept̄pter quā dā opiniōē de domib⁹ et aspectib⁹ q̄ fortassis a rationib⁹ suis nō est penit⁹ exclusa quāuis ab auctorib⁹ nō exprimat. Figurauī faciem tabule secūdā per modū quē dicā. Descripsi quidē in hac facie limbū primū equalē et p̄traxi duas diametros orthogonaliē se secantes sup centrū: et distingi limbū p gradus et numeros sicut primū: deinde descripsi infra hūc limbū equinoctiale circulū primū penitus equalē: et postea figurauī oriōtē ad latitudinē machlinie mō quo dixi: et p genitib⁹ capitis huius oriōtis et per verū oriens et occidēs descripsi circulū altitudinis quē ppter sui magnitudinē qz infra tabulam ereā cōtineri nō poterat totus: residuū vsq; in ligneā tabulam eree cōiūctā trāsire feci. Et hūc circulū altitudinis p binos grad⁹ modo sibi cōueniēti diuidēdo p modū q̄ quibet circul⁹ magn⁹ in planis perio sicut postea docebo de cōdiaco diuidend⁹ est artificiose: p quēlibz duo pūcta diuisionū istī⁹ circuli altitudinis sibi opposita et p ambas sectōes oriōtis et diametri q̄ descēdit ab armilla q̄ ē loco circuli meridiei: circulos magnos circūduxi. Et hoc mō in facie mee tabule figuratiōes cōpleui. Deinde accepi aliam laminā bene planatā et decenter fortem satis ad resistendum incuruationi et p̄cedi eam circulariter ut infra

limbum alterius tabule contineri posset precise preter eminentias vnā
q̃ pro denticulo siue almuri deputaui. Postea pedem circini super cen-
trum medium locaui & cum pede eius mobili circulū egnocialem eq̃lē
illi qui in alia tabula circinani quē per grad^o diuisi. Deinde zodiacū s̃z
debitū ei^o declinationē sicut ars docet figuraui: quē talit^r parauit iux-
ip̃m q̃ p ecliptica linea ponit essent alij circuli cōcentrici cū ip̃o ut gra-
dus cū suis numeris possent signari. Descripsi etiā vnum circulū ad sex
gradus ecliptice lineę versus centrū tabule positā egdistantes: & alium
extra eclipticā ad totidē: s̃m artē qua equidistantes oriōnti qui almi-
cantararū dicunt^r suo mō describunt^r. Interiozi autē horū equidistantiū
aliū circulū cū ip̃o concentricū adiungi versus eclipticā: ut gradū diui-
siones ibi possent denotari. Exteriori vō egdistanti: plures adiūxi & lar-
giores pro diuisionib^o gradū & ut numer^o eorū necnō & signorū nomi-
na congrue possent ibi collocari. Deinde polo zodiaci sc̃dm q̃ requirit^r
in tabula signato: circulū magnū p hunc polū & per ambas sectiōes cō-
munes equinoctialis circuli & zodiaci circū duxi ppter quē perficiendus
adiūctiōe alteri^o tabule indigebā & per centrū hui^o magni circuli lineā
rectā equidistantē diametro q̃ p sectiones iam dictas transit in continu-
um & directū protraxi: huic protractioni necessarie sunt lignee tabule
adiūcte ppter longitudinē hui^o lineę magnā. P^oea diametrū tabule quē
descendit ab almuri ortū hōgonaliter secādo aliā q̃ p sectiōes dictas va-
dit: in cōtinuū & directū protraxi: quousq; hūc magnū circulū p duo eq̃-
lia secaret. Deinde vnā harū medietatū vel utrāq; quia idē est hui^o
magni circuli in nonaginta partes equales diuisi. Et extendi filiū a po-
lo zodiaci vsq; in quālibet harū diuisionū & feci signa in illa egdistan-
te longa quē etiā hunc magnū circulū per equalia secāt: in locis. s. per
quē transit filiū dicto modo extensū. Hoc ē extendendo semp filiū a polo
zodiaci: ita q̃ predictas diuisiones tangeret necnō & illam longā equi-
distantē: tūc ponebā pedē circini imobilē super quodlibet horū signo-
rum in hac equidistante sic notatoz & extendebam pedem mobilē vsq;
in polū zodiaci: & tali dispositiōe habita p oia signa notata cū pede cir-
cini mobili totū zodiacū gradatim diuisi necnō & sibi coequidistantes
hincinde ad gradus senos. Et hic est modus generalis diuidendi q̃libet
magnum circulos & sibi equidistantes per gradus vel per alias por-
tiones diuisione inquā quē fit per circulos: sic enī alter per alterū diui-
di potest quorum vnus per polos alterius vadit. Demonstrationē au-
tem huius ponere non est hic locus. Est & alia diuisio zodiaci & omni-
um circulozū magnorū in planispirio quē fit per lineas rectas: et

hac similis usus fuit: ponebatur enim recta regula vel filum super polum zodiaci et
 super quolibet diuisionum egnocialis circuli per singulos gradus diuisi: et
 ubi regula vel filum zodiacum tangebatur ibi nota fecit: et per hunc modum to-
 tam eclipticam lineam partiti sunt in gradus: eodem modo alij circuli magni per
 lineas rectas diuidi possunt in suas partes ponendo. scilicet filum super polum circuli
 diuidendū extendendo ipsum per partes egnocialis circuli quantas habere
 volumus usque in circulum diuidendū: et ubi circulum diuidendū percusserit fi-
 gnabimur ipsum: et sic diuisio complebitur usque in finem. Sed ne aliquid quod circa
 diuisionem circuloz cadit transgrediamur: addā adhuc aliquid modicum cir-
 ca diuisionem zodiaci: quārendi sunt in quā eius poli ambo sic: numerabimus
 enim in egnociali circulo ab altera duarum sectionum zodiaci et egnocialis
 versus partes zodiaci meridionalis finem quantitatem declinationis zodiaci
 ubique nostra numeratio terminabit signum faciemus: postea extendemus
 filum a sectione opposita prime usque ad signum factum et ubi filum diametrum ta-
 bulę secuerit: punctum ponemus: quia ibi est polus unus: deinde ab eadem sectōe
 equinoctialis et zodiaci a qua iam extensum erat filum computabimur eandem de-
 clinationem quā prius: sed in parte opposita: et per locum ubi computatio termina-
 bit extendemus filum a sectione a qua primo extensum erat: quousque dia-
 metrum tabule incontinuum et directum protrahat secet: et in loco huius sectionis pun-
 ctum ponemus: quia ibi est polus secundus. Deinde partem diametri inter ambos
 polos illos interceptam in duo equalia diuidentes pedem circini ponemus in
 medio: et extendemus periferiam usque ad ambos polos ambasque sectiones
 zodiaci et egnocialis: et circūgirabimur circinū: et circulum in hunc modum perfi-
 ciemus: et necesse quod est quod hic circulus per illa quattuor puncta transeat si fi-
 gurationes precedenti competentes sint protrahat: et protrahat linea longā
 ga per centrum huius magni circuli equidistans diametro que per sectiones
 zodiaci et equinoctialis communes transit: post hoc una quarta huius
 circuli quod per utrumque polum zodiaci currit diuidenda est in .90. partes equales:
 et ponendum est filum super polum zodiaci circuli quod quartam oppositam terminat:
 et extendendo ipsum in singulas diuisiones quarte diuise in gradus: et ubi-
 cūque filum illud diametrum huius circuli secuerit ponende sunt note: et per
 has notas et per utrumque polum zodiaci duci debet circinus per quem zodiacus
 est diuidendus: sed ut centra omnium horum circuloz magnorum per quos zo-
 diacus habet diuidi inueniantur: parcienda est medietas illi magni cir-
 culi quod primo diuidebatur in .90. partes: medietas eius in quā que ab uno po-
 lorum zodiaci vadit usque in alium et ad instar eius debent fieri signa in il-
 la equidistante longa: et illa signa per modum quem supra narrauimus fa-
 cta sunt centra omnium illorum magnorum circuloz: et simili modo diuidi

pōt quilibet circulus in planispermio preter equinoctialem et sibi equidistantes et per hanc artē similiter diuisionē zodiaci in mea tabula examinari

Ostea vero stellas fixas per circulos magnos transeūtes per polos zodiaci et per gradus zodiaci qui stellis debebant in longitudine: et per equidistantes ecliptice modo quo figurantur equidistantes: secundum latitudines stellarum: in tabula ista locavi: elegi inquam stellas notabiliores et quibus in iudicijs indiget magis: et de vnaquaque quadraginta octo imaginum que poni poterant ad minimum vnam stellam vel aliquando plures posui: deinde ex ista tabula omnes partes superfluas extraxi et voluelli perfecti intime perscrutatus: in quo quid stella quilibet que in terra mea potest apparere locari poterat competenter. zodiacus autem in hoc voluello erat quasi duplicatus: ita quod vnum erat latitudo circuli in cuius vni marginis termino linea ecliptica cum suis diuisionibus et numeris erat descripta: et in altero marginis eiusdem latitudinis circuli termino: alius erat circulus cum suis diuisionibus: ab ecliptica distans ad sex gradus: tamen enim latitudinis erat ille latus circulus qui vnum erat zodiacus: quod sex gradus precise ab ecliptica interius continebat: alius autem zodiacus per sex gradus solum ab ecliptica exterius distabat et huiusmodi zodiacus tante amplitudinis erat quod diuisiones graduum et numerus eorum per quinariorum auctorem necnon et nomina signorum congrue poterant collocari sicut ante narraui: et spatium inter hos duos zodiacos contentum euacuavi: propter quasdam particulas que ambos zodiacos extra situs suos transmutari non sinebant: et solum preter quasdam paruas cuspides stellis quibusdam deputatis: et hic erat modus per quem meum instrumentum operatus fui: postremo vero voluelli et tabulam cum clauo conuenienti aptaui: et sic totum astrolabium meum compleui: de dorso autem astrolabii non curavi quia quadrans vnus magnis plus valet ipso et veracior est usus eius.

Et postquam de compositione astrolabii nostri expediti sumus conueniens mihi videtur aliquid subiungere de usu eius et inuamento: omittis igitur multipharis multimodisque super eo capitulis per diuersos tractatus dispersis: illud tantillum quod mihi superangendum occurrebat modo quo possum meliori exprimam et docebo: preintelligendum est autem vnus cunctis discussio nullatenus est negligenda: et est quod circa horarum acceptiones contingit nos aliquando decipi non recolentes de diuersitate dierum et horarum ad quas equant cursus planetarum et horarum que per instrumenta accipiuntur: ad quas quidem ascendentes et reliquod domus necnon et aspectus planetarum equi precipiuntur: est enim inter eas diuersitas aliquando maior aliquando minor et aliquando nulla: sicut testatur pro-

lème⁹ & geb⁹ & alij magistri pbatōnū oēs: albatēgni tñ nos docet exprel
 sus qualis cauti esse debem⁹ in iuuādo nos cū hac diuersitate: ut appa
 rerit centesimō q̄to capitulo libri sui dicā aut⁹ & hic sub breuologo quō
 pcedere debeam⁹. Si quidē hora sit cognita q̄ p instrumentūz aliq̄d sit
 deprehēsa: ad q̄ inuenire voluerim⁹ vera loca planetarū: si aut⁹ ē hora
 temporalis vel in eq̄lis: tunc reducēda est ad eq̄lē sicut alibi dicet⁹: hora
 inquā talis cognita: nos accipiem⁹ eq̄tionē dierū in tabulis ascēssionūz
 circuli directi q̄ ponit⁹ in directo gradus in quo est sol in illa hora & hoc
 cum additione mor⁹ octauę spere: & illaz equationē dierū reducā in tē
 pus horaz sicut scis: a tempore hore cognite subtrahem⁹: & cūz residuo
 loca plāta p̄ inuestigabim⁹: & de hore sic examine vocate sūt hore eq̄
 tionis: hore aut⁹ q̄ per instrumenta accipiūt⁹ p̄t tñ effecte sūt eq̄les: no
 minate sūt hore regionis & ad has horas equat⁹ ascendēs reliq̄ dom⁹
 Si aut⁹ loc⁹ planete notus sit sicuti locus cōiūctionis aliquoz planeta
 rū vel oppositiōis eoz: aut introitus planete cuiuslibet in quēlibet gra
 dum signi cuiuslibet & horam qua hoc erat vel fuerat velim⁹ inuenire:
 tūc horis paduentū stelle ad locū pdeuntibus: addere debemus equa
 tionē dierū scōm modū antedictū: quēadmodūz prius cum hora nota
 eet & locū stelle inuenire vellem⁹: eq̄tionē dierū ab horis illis subtrahi
 m⁹: & sic examināde sūt hore ut sciam⁹ q̄ sunt hore eq̄tiōis q̄ regionis:
 cām aut⁹ hui⁹ diuersitatis inē has horas duplices satis declarāt p̄ hole
 me⁹: geber: albatēgni: abrahā & ceteri magistri cōsiderationū: ppter qd
 supflūū mibi videbat⁹ ipam hic posuisse.

¶ Qualis loca planetaz p astrolabiū nostrū iueniantur scōm estimati
 onē p̄pinquā veritati: tā in longitudine q̄ in latitudine.

Suo locū planete cuiuslibet per hoc astrolabiū libuerit
 inuestigare: cum nobis apparuerit: ei⁹ eleuationē supra
 orizontem cū qua drante vel aliquo equalente instrumē
 to alio accipiem⁹: deprehendem⁹ etiā cū hoc indirecto
 cuius partis orizontis sit ei⁹ eleuatio: & hoc a gbusdam
 appellat⁹: genitib stelle: hoc aut⁹ non solum valet ad istud
 ppositū imo etiā ad multa alia: maxie cū stella p quā volum⁹ negocia
 ri est ppe circulū meridiē: qz tūc eadem eleuatio diu durat: vnde si sola
 eleuatione essem⁹ contēti: contingeret nos aliqui in acceptiōib⁹ horaz
 & qd⁹ ascēdētis: & domoz: & alioz multū errare: ppter qd⁹ necessariū mibi
 videt⁹ hūc aliq̄d instrumētū p qd⁹ stelle eleuatio: necnō & ei⁹ genitib⁹ siue
 quantū distat a linea meridiē hincinde: siue a circulo altitudinis q̄ p

verū oriens occidens transit: simul q̄ant deprehēdi: et forassis p̄ quā-
dam locationē quadrantis vni? magni super marmor aliquod planus
vel super tabulā ereā magnā modo sibi debito et conuenienti hec vtra-
q; scilicet eleuatio stelle cuiuslibet: et eius genitib: de facili possent simul
inueniri. ¶ Accepta igit̄ eleuatiōe planete cuiuslibet necnō et eius distā-
tia a linea meridiei. maxime cum p̄ meridiei lineam steterit: querē-
dum est simile huius vtriusq; in almicantarath et acimut nostre tabu-
le et ibi ponenda est nota: deinde hora considerationis facta situabo
voluellum modo quo requirit hora considerationis: et tūc considera-
bo notā antefactā: in directo cuius signi et gradus ceciderit: quia in il-
lo gradu erit tunc planeta et hoc cum motu octauę speret: et eo ipso latitu-
do planete habebit: septentrionalis sit vel meridiana: necnō et per esti-
mationē p̄portionandi poterit haberi quantitas latitudinis satis pre-
cise dūmō latitudo planete maior sex ḡdib? nō sit: si enī maior eēt diffi-
cile esset per nostrū instrumentū eius quantitatē precise inuestigare: pla-
cuit aut̄ mihi latitudinē zodiaci tantū ad sex grad? hincinde extendere:
p̄pter latitudinis partes citi? et facili? inueniēdas: nā in pauciorib? via
magis: et iterū qz latitudines triū supior planetarū de quib? in iudicijs
maior est vis faciēda: infra illa continent: et si latitudines inferiorū
alique possent esse maiores: nō quātū hoc valeret ad iudicia etiā per in-
strumentū nostrū possēt inueniri et hoc ē qz p̄ ipm possē inuenire qz
planetarū sup aliū eleuaret.

Directiones etiā et retrogradationes et stationes planeta-
rū per hoc instrumentū inuestigare possum: facto enī in-
teruallo conuenienti int̄ duas cōsideratōes: notent̄ eorū
loca quēadmodū de loco planete inueniendo iam ante
narravi: et p̄ hoc palā apparebit si id ē grad? zodiaci dua-
bus considerationibus debet: quia tūc est planeta statio-
narius: an si secunde considerationi respondeat gradus gradus prime
considerationis precedēs: qz tunc retrogradabit: et si sequens direct? ē.
¶ De aspectib? planetarū inueniendis scdm̄ mentē p̄tolemei et albu-
maçar et aliorū quā plurim.

Aud artis astrologice periciores vñanimes ē cōcordia:
qđ planeta in exordio dom? cuiuslibet cōstitut? principi-
um dom? tertie succedentis in serie domoz: et dom? vñ-
decime antecedētis initium: aspectu sextili aspiciat: p̄scit
quozq; trini aspect? radios sup̄ initium dom? quinte sequē-
tis ipsam et sup̄ initium domus none ante ipsam: sūt etiam

23

proiectiones radiorū quarti aspectus eiusdē planete sup decime dom^o
precedentis ⁊ quarte subsequētis inchoamen. Quo circa domib^o equa
tis scōm terre latitudinē put in capitulo suo cōtinet: eo ipso piectiōes ra
diorū aspectus cuiuslibet planete scōm modū predictū constituti habe
bunt. Si autē stella in initio nulli^o dom^o extiterit sed intra: scias qđ p^{ri}
cit radios aspectus scōm quandā p^{ro}portionē sup gradū dom^o illius cui
aspectus ille cōpetit scōm constitutionē antedictā: gradum dico q se h^{ab}
in tali p^{ro}portionē ad domū illā totā cuius est grad^o sicut gradus stelle se
h^{ab} ad domū suam: sumēdo videlicet domū ad grad^o ascēsiōnū relataz
put quolibet partes horarū duplicatas cōtinet. Sed ut hui^o p^{ro}portiōis
adimentio nobis facilis sit ⁊ expedita: p instrumentū nostrum ad hec
⁊ ad alia excogitatū opandū ē in hūc modū. Si stella cui^o aspect^o qrit^o
⁊ domus ad quā aspect^o ei^o dirig^o: inter gradū ascendētē ⁊ angulū ter
re fuerint: ponendū est exordiū domus in qua stella est sup lineā angu
li terre: ⁊ considerandū est vbi tūc sit grad^o ascendens: postea moueat^o
voluellū: ita q grad^o stelle super angulū terre cadat: ⁊ respiciat q perue
nerit gradus ascendēs: ⁊ notanda est diligentissime ei^o elongatio a loco
considerationis p^{ri}mo: ⁊ hoc p diuisiones factas in instrumento ⁊ p par
tes earundē diuisionū. Deinde ponendū est initiiū dom^o cui aspect^o di
rig^o sup lineā anguli terre: ⁊ iterū notand^o est locus ascendētis. Postea
moueat^o voluellū: ita quod tāta sit distātia grad^o ascendētis a loco iam
notato: quāta fuit elongatio eiusdē a loco cōsiderationis in p^{ri}ma acce
ptione distantie: ⁊ grad^o q iam lineā anguli terre tetigerit: erit grad^o in
quē cadet aspectus. ¶ Si v^o ambe stella. s. ⁊ dom^o quā aspiciat ipa: inter
terre cardinē ⁊ gradū occidentē fuerint: ponat^o principiū domus in q est
stella sup lineā anguli terre ut prius: ⁊ signet arcus sup quē cadit nadyr
gradus ascendētis: ⁊ ad hanc signationē multū valet inequalis termi
natio arcuū trāsuersaliū in aliquos arcus horarū: postea moueatur vol
uellū quoad usq gradus stelle lineā anguli terre tangat: ⁊ notet remo
tio nadyr grad^o ascendētis ab arcu signato: deinde ponat^o initiiū dom^o
ad quā dirigunt^o radij sup angulū terre: ⁊ fiat opatio penit^o eiusdē mo
di in hac quarta cū nadyr ascendētis sicut prius dixi de ipso ascenden
te: ⁊ sic inueniet^o gradus aspectus per casū ei^o super angulū terre. ¶ Si
autē stella in prima quarta steterit: ⁊ dom^o ad quā vadit aspectus in se
cūda: collocādū est exordiū dom^o stelle sup angulū terre: ⁊ p motū vol
uelli notet^o numer^o diuisionū ⁊ partiū earum p distantiā grad^o ascēde
tis qualia in principio diligentissime notari precepim^o: nobis se offert
deinde initiiū dom^o cui radij transmittuntur sup angulū terre colloce
d

⁊ arcu positionis nadyr grad^o ascendente diligenter signato: elonget
 ipm ab eodem arcu ad similitudinē distantie duoz locorum in prima
 quarta signatoz: hoc est scdm talem numerū diuisionū: ⁊ partiū earum
 elongabitur nadyr ab arcu iam signato versus oriens: qualis erat nu-
 merus diuisionū ⁊ eaz partiū in distantia duozū locoz in quarta pma
 signatozū content^o: ⁊ grad^o qui tūc super angulū terre ceciderit: erit gra-
 dus aspect^o stelle. ¶ Sed si stella in secunda quarta permanserit: ⁊ do-
 mus q̄ aspiciť: in pma: pmutāda est ecōuerso opatio iā posita. Inue-
 niā enim distantia pma per nadyr in q̄rta secūda: deinde accipiā ei si-
 milē per gradū ascendente in pma ⁊ sp̄ cadet grad^o in quē figurā ra-
 dij sup lineā anguli terre. ¶ Intelligēdū autē q̄ inuentis gradib^o aspe-
 ctuū in arcu q̄ sub oriōnte fuerit: p eosdē haberi poterunt grad^o aspe-
 ctuū supra oriōntē: gradus eni trini aspectus ex vna parte gradui ferti-
 lis a spectus ex alia parte opponit^o: ⁊ nadyr gradus fertilis aspect^o hinc:
 est ip̄e gradus trini aspect^o illinc: ⁊ grad^o quarti aspect^o dexteri: opponi-
 tur gradui quarti aspectus sinistri. Quia ad instar hui^o si gradus stelle
 cuius aspectus querit^o sup oriōntē permanserit: negociandū est cū na-
 dyr ei^o dē grad^o loco ip̄i^o q̄d stelle: ⁊ etiā cū nadyr exordij dom^o ad quā
 dirigunt radij si dom^o illa supra terrā pmanserit: proiectiones enim ra-
 diorū in oppositis quartis eq̄les sūt. ¶ Ampli^o si stella cui^o aspect^o q̄ri-
 mus latitudinē habuerit: dabim^o ei locū in nostro instrumēto deinde
 scdm eandē doctrine viā quā supra tradidi est procedendū.

Quid etiā directionū p idem instrumentū explere possu-
 mus satis p̄mpte. Situabo enī voluellū ad similitudinē
 celi in hora ad quā volo dirigere: ⁊ considerabo pmo
 virū locus significatoris vel grad^o quem placet dirigere
 sub oriōte fuerit vel supra: q̄ si sub: accipiā locū illū siue
 gradū: ⁊ signabo lineā vel arcū in tabula inferiori super
 quē stat locus ille vel gradus in illa situatione: signabo etiā locū almu-
 ri in limbo: postea mouebo voluellū ut decet quousq; locus in quē ter-
 minat directio cadat sup eundem arcū signatū vel lineā: ⁊ itez notabo
 locū almuri in limbo: ⁊ gradus int̄ duo loca in limbo notata contenti:
 erunt gradus directionū. Si vō locus significatoris siue gradus dirigē-
 dus nec sup arcū nec sup lineā ceciderit: sed in spacio: cōsiderabo habi-
 tudinē grad^o vel loci significatoris ad arcū proximū vel lineā: ⁊ ad hoc
 vtiles sunt illi arcus trāuersales secantes arcus horaz: ⁊ signabo locū
 almuri in limbo ut prius: deinde ponā gradū in quē terminat directio
 in fili habitudine a d eundē arcum vel lineā ⁊ iterū signabo locū almu-

ri in limbo: et gradus in duo loca limbi signata intercepti erunt gradus directionis. Si autem locus significatoris siue gradus dirigendus supra orientem fuerit: siue et locus termini directionis huic significatori correspondens siue supra orientem fuerit siue sub in quolibet istorum utendum est gradibus oppositis: et tunc operandum est secundum iam traditam doctrinam. Sed si locus significatoris sub orientem constitutus latitudinem habuerit: notandum est arcus vel linea vel spatium quod illi latitudini correspondet et ulterius procedat ut dixi: et si locus significatoris supra orientem constitutus latitudinem habuerit: accipiendus est gradus oppositus in opposita latitudine: et negociandum est ut prius. ¶ Scientia autem ascensionum signorum inter celi quartas eadem est cum scientia directionum: propter quod scito unum: scire et reliquum sufficit: igitur alterum per utroque accepisse.

Non lateat autem nos quod in investigatione equationis cuspidum domorum: aspectuumque stellarum erratum ingitio: precisa: necessarium est semper cum additione motus octave spere loca planetarum omnium coequare: ut loco solis per hanc additionem examinato: horas precise possimus habere: et cuspides domorum duodecim: et sic ulterius aspectuum gradus: post inventionem vero omnium subtrahenda est eadem equatio octave spere tam de cuspidibus domorum quam de locis planetarum omnium quibus addita fuerat quam etiam de gradibus aspectuum per premissarum doctrinam inuentis: et sic remanebunt predicta omnia cum omni precisione perfecte examinata: eodem modo faciendum est in directionibus: palam est enim intueri quod cum horis et signorum ascensiones et alia que per bec inveniunt supra sint respectu zodiaci spere none: et iudicia respectu zodiaci spere octave et hoc opus iam dictum neglexerim: in errorem turpem incidemus: si tamen iudicia astrologie secundum habitudinem locorum stellarum ad speram nonam tradita sint: et hoc declararet veritas expertorum: multo magis placet mihi ut loca planetarum cum aspectibus suis et domibus duodecim et alijs per additionem motus octave spere verificata remaneant sine aliquo posteriori subtractione eiusdem superueniente.

¶ De aspectibus per modum alii.

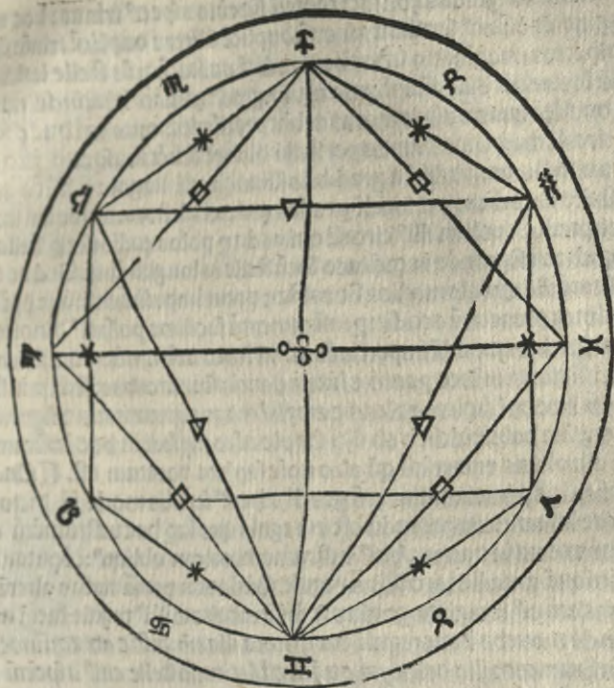
Si vero cuiuslibet domos coequare et aspectus et alia per modum illi finem quem imaginamur emisperiū diuidi in partes equales per magnos circulos transientes super abas sectiones meridiani circuli et orientis: circuli altitudinis quod oriens et occidens vadit uniformiter diuidendo: quod forsitan hic modus aliquibus rationabilis videretur: tunc apte et voluelli super faciem orbis huic imaginationi correspondentem: et disponam ita quod gradus ascen-

dens in hora illa ad quā domos ⁊ aspectus equare volumus: cadat su-
per partem orientis orientalem ⁊ quia circuli illi magni per sectiones
dictas transeuntes distant ad gradus binos: numerabimus a parte ori-
entis orientali versus terre angulum quindecim arcus illorum cir-
culorum magnorum: qz hi prime domui debent: ⁊ vbi arcus sextus de-
cimus zodiaci secuerit: nō moto voluello extra dispositionē posita: ibi
erit initium secunde domus: sicut in mō faciendū est de tertia ⁊ de quarta ⁊ de
omnibus alijs: ⁊ hic est modus equandi domos scdm hanc viā. ¶ Aspe-
ctus etiā est facile scdm hunc modū inuenire. Considerand⁹ est grad⁹
zodiaci in quo est planeta cuius aspectus querim⁹ ⁊ notandus est cir-
culus in inferiori tabula pergens sub hoc gradu: ⁊ si planeta latitudi-
nem habuerit: fiat scdm qd ei debet: ⁊ semp notet circulus transiens sub
ipso: ⁊ ab hoc notato circulo numerabim⁹ hinc inde triginta de illis cir-
culis: ⁊ vbi tricesimus prim⁹ zodiaci percusserit: ibi erit aspectus sextilis
illius planete: hinc dexter hinc sinister: sicut ab eodem notato circulo
computabim⁹ quadraginta qz de circulis illis: ⁊ vbi quadagesimus
sextus zodiaci tetigerit: ibi quant⁹ aspectus: sicut faciem⁹ suo modo de
aspectu trino: vel accipere poterimus na dyr sextilis aspectus latiusqz:
qz idem erit vtrobiqz: cum enī circuli illi oēs magni sint: de necessitate
transibunt semp per grad⁹ zodiaci q sibi inuicē opponunt. ¶ Directio
quoqz facilis est hac via: notabo enim circulū super quē steterit signifi-
cator vel locus vnde directio principii capit: ⁊ signabo locū almuri in
limbo: deinde vertā voluellū quousqz terminus directionis sup eundē
notatū circulū ceciderit: ⁊ ite ⁊ signabo locū almuri in limbo: ⁊ tunc cō-
putabo grad⁹ limbi inter illa duo signata loca contentos: quia hi sunt
gradus directionum.

¶ De aspectibus sūm cōmunitatē astrologorū ⁊ specialit sūm albategni.

Et ⁊ modus terti⁹ in aspectibus accipiēdis qui a quā plu-
ribus prim⁹ habet tāqz a plerisqz philosophis auctoriza-
tus: ⁊ est per gradus equales qui sunt zodiaci: vniformi-
ter accepti: ⁊ hoc esse verum affirmat albategni in quin-
quagesimo quarto capitulo libri sui: nisi stella cui⁹ aspe-
ctus queritur latitudinē habuerit aliquale ab ecliptica
linea: vnde si nullam latitudinē habuerit: statim aspectū grad⁹ appa-
rebunt: stella enī hoc modo in principio arietis constituta aspectu sexti-
li saspicit principii geminorū ⁊ principii aquariorū: ⁊ simili modo de alijs
aspectibus ⁊ hoc p singulos grad⁹ orbis signorū: ut p in figura sequenti.

Qd si quā latitudinē habuerit stella: parū poterit hoc impedire etiā si la-
 titudo posset esse. 10. graduū: qz vir faceret hoc diuersitatē in aspectib⁹
 de. 30. minutis vni⁹ gradus: sicut apparere pōt experienti: et hoc solū cō-
 petit sextili aspectui trino: mod⁹ enī imaginandi maneries aspectuum
 in hac intentione talis est: qd imaginand⁹ est circul⁹ magnus transi-
 ens per stellā cuius aspectus querim⁹ secet lineā eclipticā in duo me-
 dia: hoc pacto qd ab vna illarū sectionū vsqz ad stellā sint grad⁹. 60. de
 gradib⁹ illi⁹ magni circuli: et gradus zodiaci qd sūt ab illa eadem sectio-
 ne vsqz ad gradū zodiaci in quo ē eadem stella in longitudine quāuis
 in latitudine sit extra sunt gradus zodiaci qui sextili aspectui debent: et
 cum oēs circuli magni in sphaera secent se per equalia: necessariū est ut a
 loco stelle eodem vsqz ad sectionē aliam sint gradus. cxx. de gradibus
 eiusdē magni circuli: et a gradu stelle eiusdē in zodiacovsqz ad illā secti-

onem secundā gradus ꝑodiaci contēti sūt eius aspect⁹ trinus: hoc mō
imaginari possum⁹ sextilem aspectū duplicē silit⁹ et duplicē trinū: q̄nti
vō aspectus imaginatio scōm hanc radicē quāta cūq; sit stelle latitudo
nullā facere pōt diuersitatē qn temp. 90. grad⁹ ꝑodiaci hincinde nume
rati duplicē quartū aspectū continebūt p̄cise: sectiones enī due ꝑodia
ci et circuli magni transeuntis per stellā distare debēt in aspectu isto ab
eadem stella. 90. gradib⁹ a gradibus illius circuli magni: et silit⁹ a gra
du stelle in ꝑodiaco per totidē gradus ꝑodiaci idest. 90. ambe enī secti
ones p̄dicte poli sūt illi⁹ circuli qui vadit p̄ polos ꝑodiaci et p̄ stellam
et p̄ ꝑodiacū signando in ꝑodiaco locū stelle in longitudine. Sed ut di
uersitatē illā quāuis modica sit valde et parui impedimenti: que pp̄ la
titudines planetarū accidit: p̄ instrumentū facillime possum⁹ dinoscere:
adiungā hic quoddā impertinēs qđ tñ i meo instrumēto competenter
posset figurari in loco paruo et lineis paucis siue arcibus: sed qz instru
mentū hoc op⁹ sup̄lere valens et ampli⁹ magne quantitatis et figuratio
nis exq̄site habui: idcirco ab illo sup̄lemēto sup̄sedi in hoc instrumen
to et astrolabio vniuersali qđ alio noīe saphea vocatum est. ¶ Quoti
entūq; igit p̄ hoc instrumentū grad⁹ aspect⁹ sextilis modo iā dicto in
uenire libuerit: computandū est in regula que sup̄ hoc instrumētū mo
uetur vocata in tractatu hui⁹ instrumenti orizon obliqu⁹: cōputandū
est iniquā a medio loco illius regule vbi clauus ponit⁹ versus alterā ex
tremitatē ei⁹ sexaginta gradus: et ibi in acuitate illi⁹ regule faciā notā
deinde mouebo hanc regulā ita qđ nota illa tñ distet ab equinoctiali
in instrumento illo descripta quāta est latitudo stelle cui⁹ aspectū q̄ro
et hoc cōputando in arcibus illis qui reuolutiōes vocantur ibi: ad
similitudinē latitudinis stelle: et illi arcus sūt loco circuloꝝ paralleloꝝ
in illo instrumento: et tūc trāsserā notā in tabulam: postea considerabo
arcū circuli secātis equinoctialē p̄pe quē vel in quo stat nota illa: et sunt
illi arcus vocati ascensionē in tractatu illi⁹ instrumenti: et quot fuerint
gradus et partes eorū ab hac nota vsq; ad diametrū q̄ venit a polis eg
noctialis lineē cōputādo per arcus illos q̄ ascensionē vocant: tot gra
dus ꝑodiaci correspondebunt sextili aspectui stelle q̄sito: et talis aspect⁹
sextilis est sp̄ minor. 60. gradib⁹: et quanto sextilis minor est sexaginta:
tanto trinus eiusdē est maior. 120. ita qđ sextilis et trinus semp̄ in op
positis gradibus cadūt: et idem de vtroq; sextili: et de vtroq; trino. De
aspectib⁹ igit hec sint dicta. ¶ De inuentiōe aut grad⁹ ascēdentis reuo
lutiōnū annoꝝ tam mundanoꝝ quā nataliū p̄ hoc instrumentū necnō
et de alijs multipharijs de quib⁹ per idem instrumentū negociandū fo

ret cum in diuersis tractatib⁹ sufficiēti sint expressa: nungatorū mibi vi
sum erat hic replicasse: pro tāto igit apocopata vltiori prolongatiōe
scripture hui⁹ opusculo terminū hic statuā.

Daceat ergo vestre philosophice discretioni frater vvil-
helme istud mee puerilis excogitationis tantillū qđ ne
vobis esset fastidio ita succincte p̄cindere studui sperās
in vestro magno intellectu ⁊ p̄claro qđ melius me scire-
tis intelligē quā ego memetipm̄ exp̄mere valerē. Porro
sciatis absq; dubio qđ si me adhuc virū fore cōingeret
ad his maiora amore vestre beniuolētie me promptū inuenietis. Va-
leat sp̄ vestra dilectio que deo annuente mei nequaquā obliuiscat.

Expletū est hoc opusculū ab hanrico bate in villa machlinensi: luna
cōiuncta ioui in domo septima: ascendente leone. Anno dñi. 1274. gn
to idus octobris: ad petitionē fratris vvilhelmi de morbeca ordinis p̄
dicatorū: dñi pape penitētiarij ⁊ capellani.

Volentes qđē vera loca planetarū coequare p̄ instrumē-
tum nostrū ad hoc specialiter ingeniatiū sic p̄cedem⁹: cū
sit ibi circulus vnus locabilis scđz diuersos situs ⁊ dislo-
cabilis: qđ cōmune gerit officiū equantis quinq; planeta-
rū: saturni videlicet iouis martis solis ⁊ veneris: Si de
sole sit intentio: illam partē hui⁹ circuli vbi descripta est
aux locabim⁹ scđm illud foramē sup qđ descripta est aux solis: ⁊ partes
oppositā in opposito foramine: tunc ergo cōsiderato argumento solis
ad horam datam ex tabulis toletanis aut consimilibus super octauā
speram fundatis extracto: consimilem numerum in hoc circulo equāte
ab auge videlicet incipiendo vbi numer⁹ terminabit notā faciē: po-
stea a centro clauī infixi in medio instrumēti filiū extendentes p̄ notam
in circulo equantis signatā: vsq; in orbē signorū qđ est limbus instrumen-
ti directe p̄trahem⁹: ⁊ locus quē filiū hoc mō extensū in limbo secuerit:
ē ver⁹ loc⁹ solis in octaua spera. Est enī instrumētū hoc sup mor⁹ plane-
tarum ad octauā sperā relatos ingeniatiū ⁊ radicatiū: scđm qđ a çarkel ⁊
alij cōsideratores quāplures tabulas suas fundauerūt: ut patz in tabu-
lis toletanis: nouariensibus: herfordensibus ⁊ alijs pluribus. P̄tho-
leme⁹ vero: ⁊ geber: albategni: abrahāq; iude⁹: ⁊ açophi⁹ ceteri quocq;
magistri p̄bationū ⁊ maxime oriētales astronomi mor⁹ planetarū fm
nonā sperā cōsiderātes radices suas sup hoc fundauerunt: ⁊ hoc p̄z in

tabulis ptholomei: albategni et abrahe: in tabulis pisanis vultintonien-
sibus et alijs: propter quod et iudicia sua ad instar huius protulerunt: ut apparet
precipue in principe iudiciorum albumacar: et hi omnes motum octauae sperae
diuersum posuerunt a prioribus: hi enim ipsum posuerunt uniformem super polos
zodiaci: alij vero circulos paruos imaginatos super capita arietis et librae.
Et quia hoc nostrum instrumentum super octauam speram fundatum sit: nihilominus
valet ad motum planetarum hac secunda via coequandos qui est secundum nonam
speram. ¶ Si igitur placuerit hac secunda via locum solis inuenire ex tabu-
lis ad hoc constitutis: ut sunt tabulae machlinenses: vel pisanae: argumen-
tum solis accipiamus et negocium ulterius per omnia eo modo qui praedocui: et locum so-
lis in orbe signorum sic inuentum diligenter notabimus et seruabimus vel scri-
bemus: deinde augem solis in octaua spera put in tabulis toletanis
aut alijs consimilibus ponitur de auge solis secundum nonam speram tem-
pori dato congruente inueniemus: et residuum loco solis iam inuento quem di-
ligenter seruari preceperamus addamus: et sic habebimus quemque situm: verbi gratia.
Lux solis in octaua spera est duo signa. 17. gradus. 50. minuta. Lux vero
solis in nona spera sit pro tempore dato: duo signa. 29. gradus. 13.
minuta: de hoc igitur numero priorem subtrahamus: et relinquuntur
vndecim gradus viginti tria minuta: quos gradus et minuta loco solis
secundum dictum modum inuento et seruato addamus: et hoc est quesitum.
Est etiam aduertendum quod mouet octaua spera secundum posteros magi-
stros probationum uniformiter in 70. annis gradu vno. et hunc motum sequi-
tur auges planetarum quare secundum exigentiam temporis rectificamus de auges
relate ad speram nonam: et hoc pro quolibet 70. annis in gradu vno: et pro
centum in gradu vno et 25. minutis: et pro 20. annis in 17. minutis: et pro
anno vno in 51. secundis: et ad instar huius oportet illud additamentum
de quo exemplum iam posui pro suo tempore verificari.

¶ De equatione saturni: iouis: martis et veneris per instrumentum.

Vtrum autem locum saturni in octaua spera si per hoc in-
strumentum placeat inuestigare sic est negociandum: circu-
lum illum translocabilem pro equante seruit locabimus
suo modo respectu augis saturni in instrumento descri-
pte sicut precepi fieri in sole: aptabimus etiam epicyclum sa-
turni sic: rotunditate illa siue rotellum qui est in termino
lamine deferentis epicyclum ponemus ita: quod foramen in eo factum sit indire-
cto foraminis: quod est in centro principalis instrumenti: et verum hunc ron-
dellum ita quod centrum equantis saturni in ipso rondello signati directe cadat
versus augem saturni: et tunc rotellum ipso locabitur per se: quia cauilla quod in subteri-
ori parte rondelli infixa est ingredietur foramen sibi coaptum: et tunc firmetur

rondellus cū clauo principali qui in medio capitis sui centrū portat or-
bis signorū: & hec oīa apparent facilia sola inspectione instrumenti. Ex
tabulis igit̃ tolosanis aut consilib⁹ cētro saturni extracto ab auge eq̃n-
tis incipiendo similit̃ numerū fm̃ successione numeri diuisionū in ip̃o
equantis circulo cōputem⁹: & vbi numerus finierit fiat signū: postea a
centro equantis in sculpto in rondello filiū extendat vsq; in signū factum
in equante: & sub hoc filo sic extenso voluat̃ epiciclus: ita ut aux eius
& oppositū augis epicicli directe cadant sub ip̃so. Argumentū etiā sa-
turni mediū per tabulas inuentū considerantes: ad similitudinē ei⁹ in
epiciclo saturni computabimus & vbi terminauerit cōputatio: lingulā
que sup̃ epiciclū vertit cōgrue aptem⁹ corpore epicicli immobili & quieto
pmanente: reportet̃ igit̃ filiū & extendat̃ a centro clauī directe p̃ signū in
lingula & figuratū vsq; in orbē signorū: & locus orbis signorū quē filū
designauerit ē verus locus saturni in octaua spera. ¶ Si vero libuerit
opus nostrū ad secundā sectā pmutare: & locū saturni scdm̃ illi⁹ secte ra-
dices p̃ instrumentū nostrū equare: extraham⁹ centrū saturni & argumē-
tum ex tabulis machlinēsis⁹ aut pisanis vel cōsimilib⁹ que scdm̃ nonā
speram currunt: & negociantur vlti⁹ scdm̃ eundē modū penitus quez
statim p̃docui de saturno: & postq; locus saturni fm̃ hoc inuent⁹ fue-
rit in orbē signorū referuet̃ diligenter: & tandem fiat eidē talis additio
qualē ante posui in exēplo de sole. ¶ Dabita aut̃ doctrina de equatio-
ne saturni per instrumentū: sufficienter patet doctrina de equatio-
nis martis & veneris p̃ idem instrumentū: est enī modus operis cōsimilis
penitus postq; circulū equantē scdm̃ situm cuiusuis debitū collocaueri-
mus: & epiciclū vniuscuiusq; aptauerim⁹ modo cōuenienti: hz enī quili-
bet suū epiciclū ut patet in instrumēto. ¶ Notandū est etiā q̃ p̃pter par-
uitatē distantie centri equantis veneris a centro orbis signorū: necesse
erat centrū equantis eius cadere super clauū instrumenti nostri: p̃pter qd̃
cauendū est diligenter q̃ in equando venerē: clauus instrumenti ita di-
spōnat̃ quod illud centrū ecētricū directe vertat̃ sub auge veneris oī ne-
gligentia p̃sus amota. Sic igit̃ patet quōd per nostrū mai⁹ instrumentū
de equatione qnq; planetarū est negociandū.

¶ De mercurio.

Sed qz speciale habem⁹ instrumentū pro mercurio & lu-
na p̃pter difformitatē motus ip̃orū a superiorib⁹: idcir-
co speciale oportet tradere doctrinā qualiter ad equādū
loca sua cōnegociari cum ip̃o debem⁹ instrumento: igit̃
si mercuriū equare libuerit: illam faciem instrumēti que
pro mercurio seruit considerem⁹. Dabet enī instrumētū

hoc duas facies quarū vna seruit pro mercurio ⁊ altera p luna: accipie
mus igit primo cētrū mercurij put p tabulas scdm octauā sperā curren
tes inueni: deinde inspecta facie instrumenti vicaria mercurij: reperi
mus limbū ei⁹ diuisū admodū duodeci signorū zodiaci: infra limbum
autē immediate in eadem superficie circulū aliū cū suis diuisionib⁹ ⁊ titu
lo numerali imobilē penit⁹ inueniem⁹: ⁊ hic circul⁹ equans est mercu
rij: ⁊ infra hunc equantē est ali⁹ in alia supficie mobilis ⁊ volubilis cū
suis diuisionib⁹ debito numero intitulat⁹: ⁊ hic circul⁹ vocat⁹ est circu
lus augis mobilis: infra hunc autē circulū vertit⁹ rotūda tabula deferēs
epiciclū mercurij. Equem⁹ ergo mercuriū sic fm numex centri mercu
rij ex tabulis pcepti ut dictū ē: cōputabim⁹. n. i circulo augis mobilis
ab auge eius incipietes scdm successionē numeri ibidē intitulati: ⁊ vbi
numerus terminatur notam faciem⁹: deinde vertat⁹ circulus ita qd̄ hec
nota sub auge equantis immobili directe cadat: ⁊ tūc firmet⁹ hic circulus
cū cera vel alia re ne possit vacillare: postea cōputem⁹ scdm idē centrū
mercurij in circulo equātis incipiendo ab auge ei⁹ immobili scdm succes
sionē suarū diuisionū ⁊ numeroz ⁊ vbi comput⁹ iste terminatur fiat no
ta: dehinc extendat⁹ filiū ab hac nota vsq; in centrū equātis iuxta prin
cipale centrū instrumēti appare: ⁊ vertat⁹ tabula deferēs epiciclū quo
vsq; centrū epicicli ⁊ aux ei⁹ filz ⁊ oppositum augis directe sub hoc filo
cadant: postea vero numerabim⁹ in epiciclo in exteriori scilicet circulo
descripto in ipso portione mercurij: siue argumentū extractū ex tabulis
sibi appropriatis: ⁊ signabim⁹ vbi terminat⁹: ⁊ postremo extendem⁹ filiū
a centro principali qd̄ est in medio instrumēti: ⁊ p signū notatū in exte
riori circulo epicicli vsq; ad limbū instrumēti: ⁊ locus fili in limbo: est
verus locus mercurij in octaua spera. ¶ Qd̄ si voluerim⁹ seq̄ sectā aliā
que ē ad sperā nonā: tūc negociabimur sicut docui in saturno.

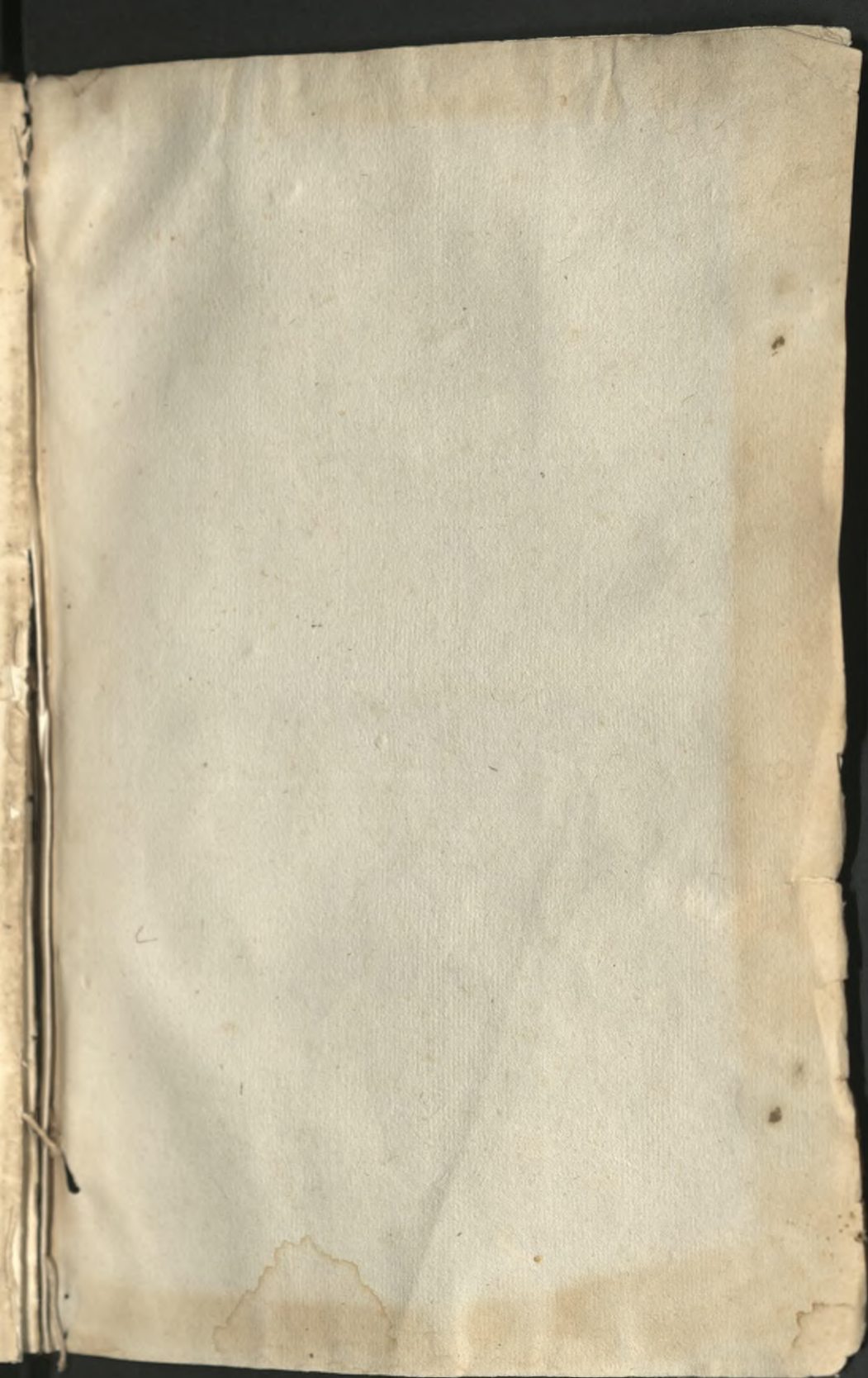
¶ De luna.

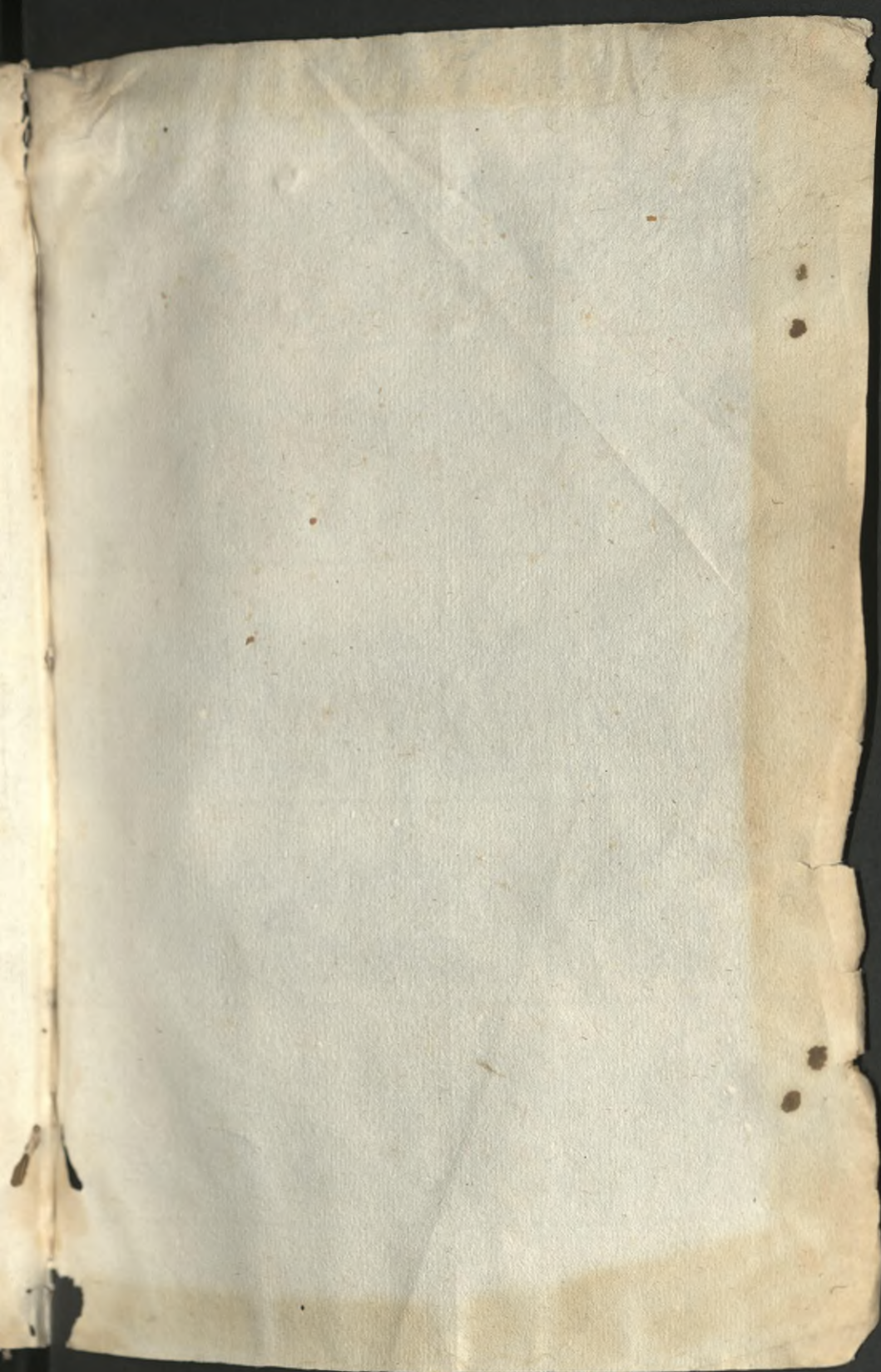
Si vō lunā equare placuerit faciē hui⁹ instrumenti p luna
factā cōsiderem⁹: ibiq; apparet precisa figuratio motuuz
lune scdm q̄ per magistros pbatōnū inuenti sūt ⁊ ima
ginati: mediū igit locū solis ex tabulis extractum: in lim
bo signem⁹: p̄ ea accepta elōgatōe lune a sole fm mediū
cursū ex tabulis ad hoc factis: cōputādū est in circulo il
lo q̄ immediate sub limbo voluit⁹ est circulus augis lune: computanda
sūt in quā tot signa gradus ⁊ minuta incipiendo scilicet ab auge fm suc
cessionē numeri in ipso descripti: quotta est elongatio lune a sole: ⁊ po
nendus est grad⁹ signat⁹ in quē terminat⁹ cōputatio illa: sub signo me

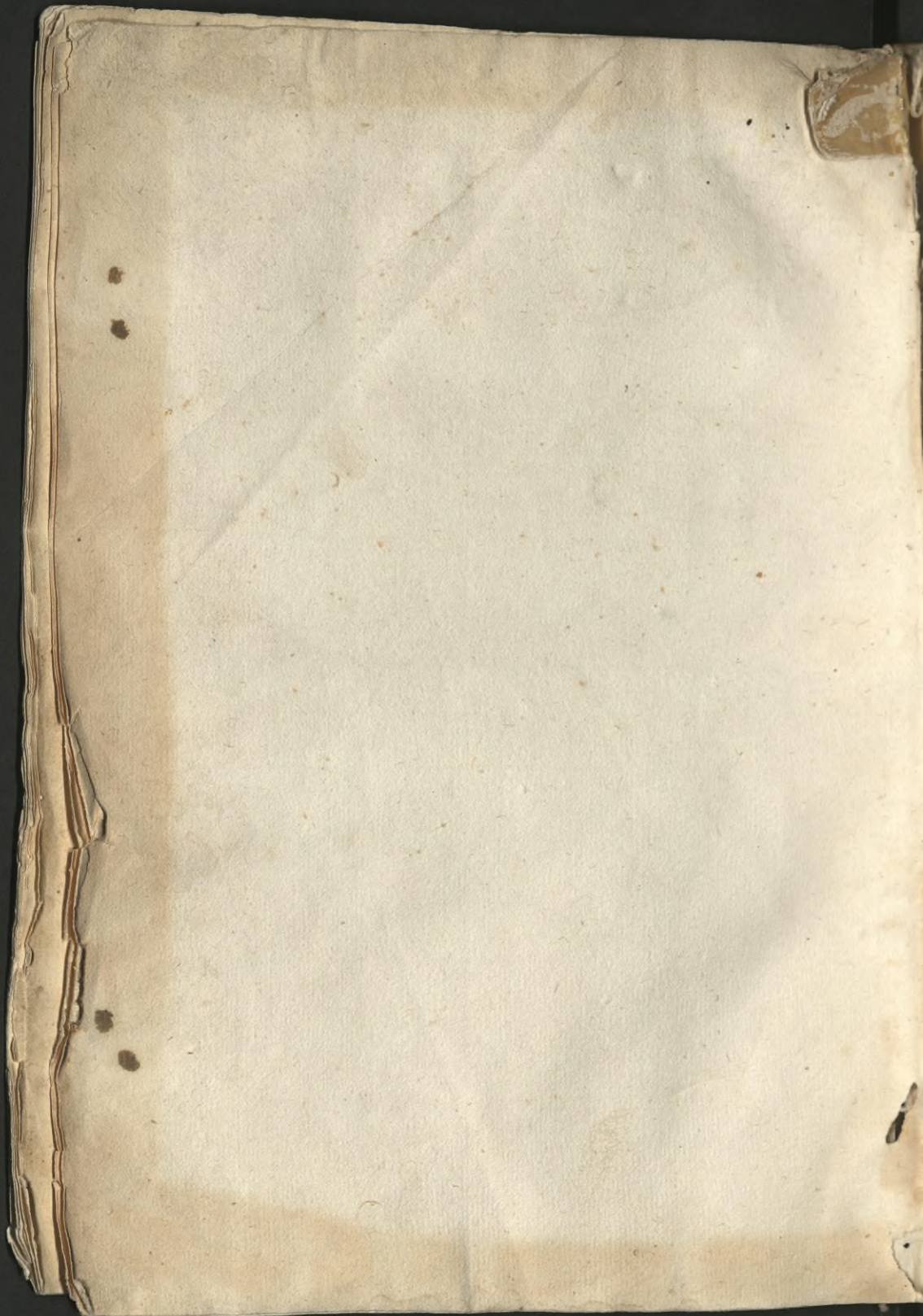
dij mot^o solis: & tūc firmabo hūc circulū ne vacillet: deide cōputabo in eodē circulo augis a termino numeri primi iterū tātū quanta est elongatio lune a se: & hoc est duplū elongationis lune a sole: computādū est in circulo augis ab auge eius: & tūc extendā filiū a centro limbi qđ ē centrū orbis signozū vsq; in locū vbi cōputatio terminat in circulo augis: postea voluā tabulā deferentē epiciclū quousq; centrū eiusdē epicicli cadat sub hoc filo: tūc remaneat hec tabula immobilis: sed trāsseram^o filiū ad centrū oppositū centro deferentis lune: & ab hoc centro extendamus filiū directe per centrū epicicli & vltra: & sub hoc filo locem^o augē & oppositū augis: & maneāt oēs tabule instrumēti quiete: hoc autē centrū a quo extendit filiū est illud foramē parvulū qđ voluit circa rondellum in medio instrumenti locatū: centrū vero deferentis qđ eodem mō voluit: scienter obturavi: ut centrū ei oppositū distinctū appareret: post hec quidē extracto argumento lune ex tabulis: sū ei^o quantitātē computabo signa & grad^o in epiciclo instrumenti: & loco lingulā que sup epiciclū voluit: ad silitudinē argumenti lune: postremo vō extendā filum a centro principali quod est in medio instrumenti: & p mediū crucis in lingula epicicli figurate vsq; in limbū instrumēti & loc^o fili in limbo est verus loc^o lune. Est etiā hic intelligēdū quod sū quācūq; vias siue sū octauā sperā siue scōm nonā lunā equare voluerim^o: & p quascūq; tabulas centrū lune & argumentū accipiam^o: semp tamen est vn^o modus operandi in instrumento nostro.

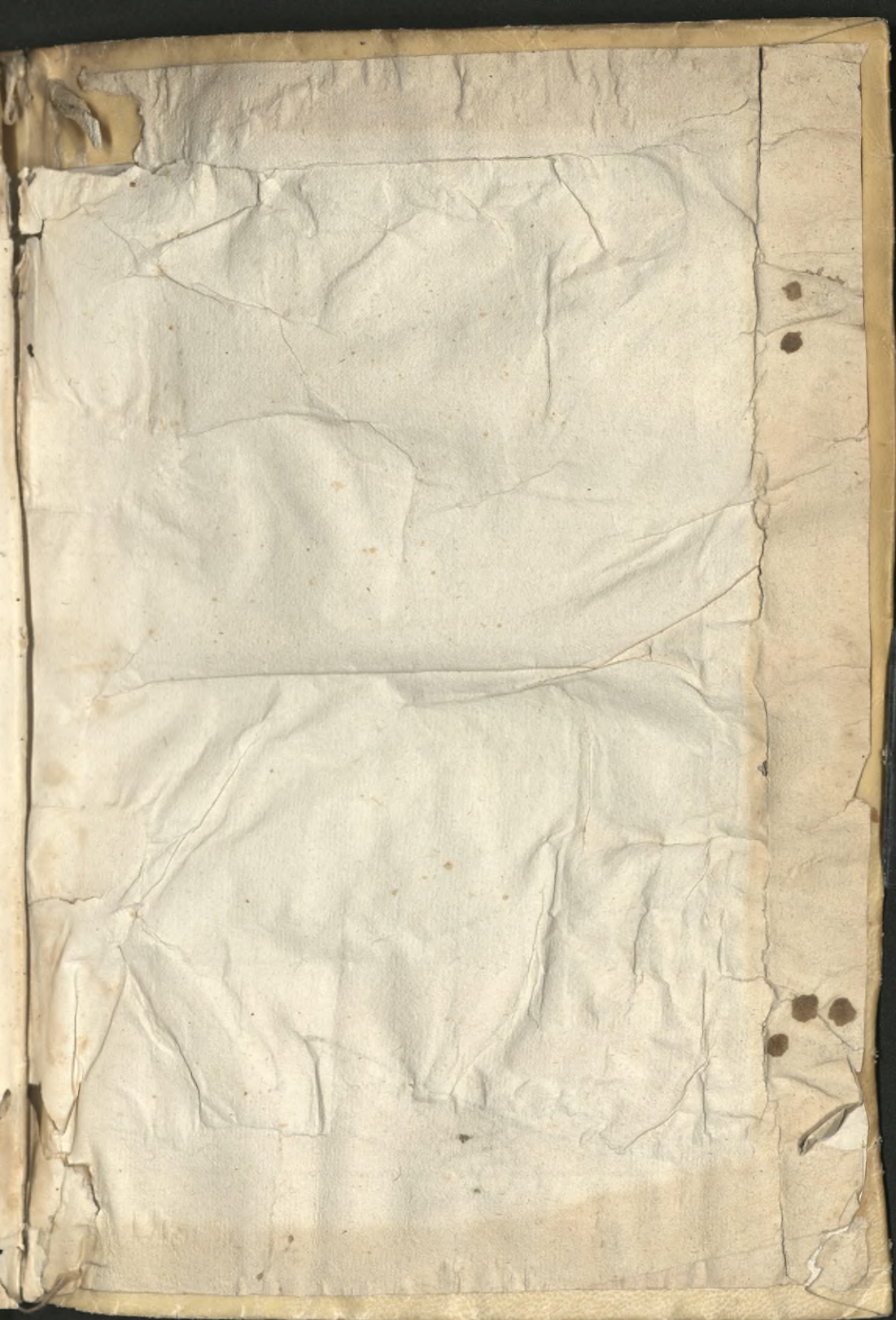
C Sinit felicē opusculū abrahe iudei de natiuitatibus cum exēplarib^o figuris singulis domibus antepositis: Et magistralis cōpositio astrolabij Danrici bate. Impressū venetijs arte & impensis Erhardi ratdolt de augusta. Anno salutifere incarnationis dñice. M. cccc. lxxv. nona kalendas Ianuarij.

152